

2022-2023

Afstudeerwerkstuk sjabrakken

Naam: Noëlle Dillen

Opleiding: Hippische Bedrijfskunde

Plaats: Appeltern

Datum: 22-05-2022

Afstudeerbegeleider: Monique
Kuypers

Voorwoord

Dit onderzoeksvoorstel is geschreven voor mijn afstudeeronderzoek naar sjabrakken. Al sinds jongs af aan heb ik al een passie voor dieren. Ze zijn dan ook al sinds dat ik mij kan herinneren een deel van onze familie. Om goed voor een dier te kunnen zorgen en hem in zijn behoeftes te kunnen voorzien, is dierenwelzijn belangrijk. Het zo goed mogelijk zorgen voor een dier vind ik belangrijk, omdat een dier in gevangenschap niet voor zichzelf kan zorgen.

Dit is bij paarden niet anders. Door mijn passie voor paarden heb ik gekozen voor mijn huidige opleiding: “Hippische Bedrijfskunde” aan de AERES Hogeschool in Dronten. Naast het schrijven van mijn afstudeeronderzoek heb ik de minor “Professionalisering van de hippische sector” aan de hogeschool Van Hall Larenstein in Leeuwarden gedaan. Tijdens deze minor ben ik in contact gekomen met de zadelmaker Ninon Schutte van zadelatelier Schutte Zadels. Zij merkte op dat het soort sjabrak bij verschillende paarden en eigenaren invloed heeft op het paard. Het sjabrak heeft invloed op zowel de beweging als op de gezondheid van het paard, ook als er bij deze paarden een passend zadel wordt gebruikt.

Dit zette mij aan het denken. Nederland telt nu namelijk bijna 500.000 ruiters die gebruik maken van een zadel met daaronder een sjabrak. (KNHS, 2015) Mijn ervaring is dat de meeste ruiters nog steeds een sjabrak koopt omdat deze mooi of goedkoop is, terwijl sjabrakken dus wel degelijk invloed hebben op het paard.

Graag wil ik Ninon Schutte bedanken voor het idee om onderzoek te doen naar de kennis van de Nederlandse ruiter over de sjabrak. Voor de begeleiding, feedback en ondersteuning tijdens de voorbereiding en het onderzoek zelf wil ik mijn afstudeerbegeleider Monique Kuypers en mijn familie bedanken.

Noëlle Dillen

Appeltern, 21 Mei 2023

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	1
1. Begrippen.....	3
2. Samenvatting.....	4
3. Summary.....	5
4. Inleiding.....	6
5.1 Relevantie.....	17
5.2 Knowledge gap.....	19
5.3 Afbakening.....	19
5.4 Hoofdvraag en deelvragen.....	20
5.5 Doelstelling.....	20
5.6 Aanpak.....	21
6.1 Literatuuronderzoek.....	22
6.1.1 Stappenplan literatuuronderzoek.....	22
6.2 Enquête.....	23
6.2.1 Doelgroep.....	23
6.2.2 Steekproefgrootte.....	23
6.2.3 Data-analyse.....	23
6.2.4 Enquête inventarisatie.....	23
7. Resultaten.....	24
7.1 Literatuuronderzoek.....	24
7.2 Enquête.....	26
8. Discussie.....	50
9. Conclusies en aanbevelingen.....	54
10. Bibliografie.....	58
11. Bijlagen.....	62

1. Begrippen

Om de leesbaarheid van de scriptie te vergroten zijn hieronder een aantal begrippen beschreven.

Boom van het zadel: De harde binnenkant in het zadel die zorgt voor de pasvorm van het zadel, voor de verdeling van het gewicht van de ruiter en voor de zit van de ruiter.

Drukplek: Een stuk huid die kapot gaat door langdurig aanhoudende druk.

Drukpunt: Een deel van de huid dat onderhevig is aan druk. Wanneer de druk langdurig of te hoog is, kunnen er drukplekken ontstaan.

Hulp: Een teken in de paardensport waarmee een ruiter of amazone het paard laat weten wat hij of zij van het paard verwacht.

KNHS: Staat voor Koninklijke Nederlandse Hippische Sportfederatie en is een overkoepelende paardensportbond in Nederland.

KWPN: Staat voor Koninklijk Warmbloed Paardenstamboek Nederland en is de Nederlandse fokkerijorganisatie voor spring- en dressuurpaarden, tuigpaarden en Gelderse paarden.

Passend zadel: Een zadel die is aangemeten door zadelmaker en minimaal één keer per jaar wordt gecontroleerd.

Schoft van het paard: Het hoogste punt van een paard op het hoofd en de nek na.

Singel: Een hulpmiddel dat wordt gebruikt om het zadel op de rug van het paard te houden. Het loopt onder de buik van het paard door en zit aan beide kanten vast door middel van twee of drie riemen, genaamd singelstoten.

Sjabrak: Een kleed of dek dat onder het zadel wordt gelegd. Het dient om drukplekken op de rug van het paard te voorkomen en het zadel te beschermen tegen zweet, vuil en haren van het paard.

Stichting HIP: Een samenwerkingsverband tussen het hippische bedrijfsleven, het onderwijs en de sport.

Trendpanel Paard: Een organisatie die de hippische sector vertegenwoordigt en trends en ontwikkelen in de sector signaleert.

Wrong van het zadel: Een toevoeging aan het zadel die de knieën en de benen van de ruiter ondersteunen.

2. Samenvatting

Ruiters gebruiken al sinds de oudheid lagen tussen het zadel en de rug van hun paard, zoals een opgevouwen deken, een schapenvacht tot een naar het paard gevormde sjabrak. Ondanks het algemeen gebruik van een sjabrak is er weinig onderzoek naar gedaan. In deze scriptie is een literatuuronderzoek gedaan om erachter te komen welke knelpunten een niet optimaal functionerend sjabrak veroorzaakt. Daarnaast is er een enquête opgesteld en uitgezet om erachter te komen of de Nederlandse ruiter op de hoogte is van de knelpunten die uit het literatuuronderzoek naar voren komen.

Van de Nederlandse ruiters geeft 63% aan dat de Nederlandse ruiter goed zelf kan beslissen over de juiste sjabrak voor hun eigen paard en het zadel. Vooral leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar denkt dat de Nederlandse ruiter goed zelf kan beslissen. Tijdens de zoektocht naar een sjabrak gaat de Nederlandse ruiter zelf actief opzoek naar een sjabrak en willen niet geïnformeerd worden.

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat de Nederlandse ruiter op de hoogte is van de vorm en het formaat dat een sjabrak moet hebben, maar niet van de verdere eisen aan het sjabrak. Dat het sjabrak de druk moet verdelen, dat een sjabrak stroef moet zijn, dat de D-ringen op de goede plek bevestigd zijn of dat het sjabrak lucht door moet laten wordt door minder dan 12% van de respondenten genoemd.

De keuze voor een sjabrak wordt vooral gebaseerd op het uiterlijk. Daarna komen: de prijs, de kwaliteit, het materiaal en de pasvorm. Met name leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar is meer bezig met het uiterlijk van het sjabrak. Zowel bij de keuze van het sjabrak, als de reden om te wisselen van een sjabrak, zijn vooral gebaseerd op het uiterlijk. Toch gebruikt 57% van de respondenten een sjabrak om het zadel te beschermen en geeft 15% aan dat ze het sjabrak gebruiken voor het comfort voor het paard. Vooral de 31 tot 40 jarige respondenten gebruiken hun sjabrak om het zadel te beschermen. Deze leeftijdscategorie is het meest bewust van de keuze van het materiaal van het sjabrak en geeft het vaakst aan dat een dun sjabrak beter voldoet dan een dik sjabrak. Leeftijdscategorie 26 tot 30 jaar gebruikt het sjabrak vooral voor het comfort voor het paard.

Dat een niet functionerend sjabrak huidproblemen kan veroorzaken wordt door 65% van de respondenten genoemd. Andere knelpunten die kunnen ontstaan zoals: spier- en rugproblemen of verkorte passen wordt door maximaal 5% genoemd. Naast de huidproblemen en de invloed van het sjabrak op het zadel, is het belangrijk voor het paardenwelzijn dat drukplekken worden voorkomen en dat de druk zoveel mogelijk wordt verdeeld over de rug. De gebruiksduur van het paard kan hier uiteindelijk door worden verlengt. Ondanks het belang van drukverdeling wordt dit nauwelijks genoemd in de antwoorden. Van de respondenten noemt 6% het als reden voor het gebruik van het sjabrak. 3% van de respondenten noemt het eis aan het sjabrak. Als basis van de keuze voor een sjabrak wordt het helemaal niet genoemd. Dat de drukverdeling een mogelijk medisch probleem is die een sjabrak op kan lossen wordt door 2% van de respondenten genoemd. Van de respondenten noemt 28% dat rendierbont het beste de druk verdeelt. Van de respondenten heeft 92% geantwoord dat sjabrakken die gestikt zijn in kleine vakjes beter blijven liggen op de rug van het paard dan de sjabrakken die gestikt zijn in banen. 227 respondenten vinden dat een dun sjabrak beter voldoet, omdat een dik sjabrak de pasvorm van het zadel verandert. Ze geven ook aan dat het gebruiken van een sjabrak om de zadelligging te corrigeren geen goede permanente oplossing is.

Samenvattend blijkt dat de Nederlandse ruiter tot op bepaalde hoogte weet welke knelpunten er kunnen ontstaan bij een niet functionerend sjabrak, maar hier in mindere mate rekening mee houdt als het gaat om de keuze en aanschaf van een sjabrak.

3. Summary

Since ancient times, equestrians have used layers between their horse's saddle and its back, from a folded blanket to a sheepskin to a saddle pad shaped to fit the horse's back. Despite the common use of a saddle pad, little research has been done. That is why a literature study was done first to find out which problems are caused by a saddle pad when it does not function optimally. Next to the literature research a survey was conducted and distributed to find out whether Dutch equestrians are aware of the problems that emerge from the literature study.

Of the Dutch equestrians, 63% indicate that the Dutch equestrian in general is able to decide for themselves about the right saddle pad for their own horse and saddle. Especially the age category 19 to 25 years thinks that the Dutch equestrian can decide for himself. During the search for a saddle pad, the Dutch equestrian actively searches for a saddle pad and does not want to be informed.

The results of the survey show that the Dutch equestrian is aware of the shape and size that a saddle pad must have, but not of the further requirements for the saddle pad. Fewer than 12% of the respondents mentioned that the saddle pad should distribute the pressure, that the saddle pad should be non-slip, that the D-rings should be attached on the right place on the saddle pad or that the saddle pad should allow air to pass through.

The choice for a shabrack is mainly based on the appearance before looking at: the price, the quality, the material and the fit. The 19 to 25 age group in particular is more concerned with the appearance of the saddle pad. Both the choice of saddle pad and the reason to change a saddle pad are mainly based on the appearance. Still, 57% of the respondents use a saddle pad to protect the saddle and 15% say they use the saddle pad for comfort for the horse. Especially the 31 to 40 year old respondents use their saddle pad to protect the saddle. This age category is the most aware of the choice of the material of the saddle pad and most often say that a thin saddle pad is better than a thick one. Age group 26 to 30 years use the saddle pad mainly for the comfort of the horse.

The fact that a non-functioning saddle pad can cause skin problems is mentioned by 65% of the respondents. Other problems that can arise such as: muscle and back problems or shortened strides mentioned by 5% or less. In addition to skin problems and the influence of the saddle pad on the saddle, it is important for horse welfare that pressure points are prevented and that the pressure is distributed as much as possible over the back. This can ultimately extend the useful life of the horse. Despite the importance of pressure distribution, this is hardly mentioned in the answers in the survey. Of the respondents, 6% name pressure distribution as the reason for using a saddle pad. 3% of the respondents name it as a requirement for a saddle pad. It is not mentioned at all as the basis for choosing a saddle pad. That the pressure distribution is a possible medical problem that a saddle pad can solve is mentioned by 2% of the respondents. Of the respondents, 28% says that reindeer fur distributes the pressure the best. Of the respondents, 92% say that saddle pads that are stitched in small compartments stay on the horse's back better than those that are stitched in lanes. Of the respondents, 92% say that saddle pads that are stitched in small compartments distribute the pressure better than those that are stitched in rows. 227 respondents think that a thin saddle pad is better, because a thick saddle pad changes the fit of the saddle. The respondents also say that using a saddle pad to correct the saddle position is not a good permanent solution.

In summary, it appears that the Dutch equestrian knows to a certain extent which problems can arise with a non-functioning saddle pad, but takes this into account to a lesser extent when it comes to choosing and purchasing a saddle pad.

4. Inleiding

Domesticatie van het paard

Het paard bestaat al 50 miljoen jaar en is in die tijd ontwikkeld tot het hedendaagse paard. De Eohippus was het eerste soort paard met de grootte van een hond en met meerdere tenen in plaats van hoeven. Het leefgebied van de Eohippus was het moerasbos en het struikgewas. Ze aten energierijk voer, zoals zaden en vruchten. De Eohippus was territoriaal en leefde in kleine groepen in tegenstelling tot het hedendaagse paard. Door klimaatverandering veranderde het leefgebied van de Eohippus en moest deze overleven op uitgestrekte vlaktes zonder struiken of bomen met vezelrijk en energiearm voedsel. Om langere afstanden af te leggen, ontwikkelde de Eohippus langere benen en ontwikkelde de tenen zich tot een hoef. Door de verandering van het voedsel ontwikkelde de Eohippus langere darmen en een grotere schedel. (Mats Molén, 2009)

Het paard is door de eeuwen heen voor allerlei doeleinden gebruikt. Het paard werd als eerste gebruikt als bron van voedsel, maar werd later ook ingezet als werkracht op het veld. Binnen de oorlogvoering bleken paarden ook efficiënt. Ze werden ingezet in de cavalerie en als transport. Tegenwoordig zijn ze binnen de oorlogvoering vervangen door tanks. In militaire zin heeft het paard vooral nog een ceremoniële functie en worden ze nog gebruikt bij de bereden politie. Verder wordt het paard met name ingezet voor recreatie, sport, show en graslandbeheer. In de Mongoolse cultuur en bij de Gaucho's in Zuid-Amerika worden paarden nog wel actief gebruikt als vervoersmiddel of om dieren bijeen te drijven. (Robin Bendrey, 2010)

Hippische sector

Nederland heeft een rijke paardentraditie en telt inmiddels ruim 500.000 ruiters en 450.000 paarden. Economisch gezien is de paardensport na voetbal de belangrijkste sport van Nederland met een omzet van 2 miljard euro per jaar. Ondanks deze omzet rijdt 70% van de ruim 500.000 Nederlandse ruiters voor het plezier en niet voor de (top)sport. (KNHS, 2015)

Binnen de paardensector zijn er verschillende disciplines: dressuur, springen, western, endurance, eventing, working equitation, de racesport, aangespannen rijden, voltige en recreatie rijden. Elke discipline vraagt andere prestaties van het paard en stelt daarmee andere eisen aan het zadel dat wordt gebruikt. Met de verschillende soorten zadels zijn er ook verschillende soorten bescherming onder deze zadels, de zogenaamde sjabracken en onderleggers.

Geschiedenis zadel

Voor zowel paard als ruiter is een goed passend zadel erg belangrijk. Een zadel dient de druk van het ruitergewicht te verdelen, de ruiter in staat te stellen makkelijker op het paard te zitten, de beweging van het paard te volgen en kwetsbare delen van de paardenrug vrij te houden. (Marielle Rovers, 2022)

Het eerste zadel was gemaakt van zacht materiaal. Deze werd vastgezet door de voorloper van de singel. Later werden er versterkte zadels ontwikkeld, met de zogenaamde houten 'boom'. Dit deel van het zadel zorgde ervoor dat de ruiter hoger op de paardenrug kon zitten en verdeelde het gewicht van de ruiter beter over de paardenrug. Dit was comfortabeler voor het paard, voorkwam blessures en het doorzakken van de paardenrug. Hierdoor kon het paard langer als rijdier gebruikt worden. Als laatste werden ook de stijgbeugels toegevoegd aan het zadel en leek het zadel op het zadel dat nu wordt gebruikt. (Lukyashko, 2019)

Verschillende soorten zadel

Voor alle verschillende disciplines binnen de paardensport is er een zadel ontwikkeld. Voor de recreatieve ruiter is er een veelzijdigheidszadel. Dit zadel is te gebruiken in meerdere disciplines, zodat de ruiter niet over meerdere zadels hoeft te beschikken. Daarnaast bestaan er ook dameszadels waar vrouwen vroeger op reden, zie Figuur 1 zadel nummer 3. Voor het aangespannen rijden en voltige is er geen zadel nodig.

Figuur 1: Door Noëlle Dillen (2022), Verschillende soorten zadeln: 1. springzadel, 2. racezadel, 3. dameszadel, 4. westernzadel, 5. boomlooszadel en 6. working equitationzadel. Bron: quus.nl, horsetopshop.com, ollashop.nl en puranobleza.com

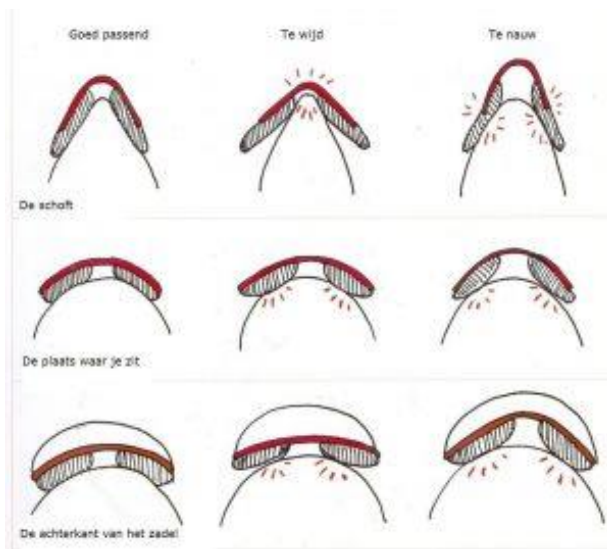
Figuur 2: Door Peter (2016, 22 april), Onderdelen van een zadel

In Figuur 2 zijn de verschillende onderdelen van een zadel te zien. Naast deze onderdelen hebben de meeste zadels ook een boom. Uit onderzoek van Clayton et al. (2014) bleek dat het conventionele zadel het lichaamsgewicht van de ruiter over een groter gebied verdeelt en een lagere gemiddelde en maximale druk registreerde dan een boomloos zadel.

Knelpunten zadels

De meeste disciplines binnen de paardensport worden beoefend met een ruiter. Het grootste deel van deze paardensporters maakt daarbij gebruik van zadels. Niet alle zadels passen even goed, naar schatting wordt 75% van de paarden bereden met een zadel dat niet past. (Harman, 2018)

Een niet passend zadel is een van de belangrijkste oorzaken van rugpijn bij paarden. (Fruewirthetal, 2004) Rugpijn is bij paarden één van de meest voorkomende en minst begrepen klinische problemen. (Ahmed, N. F., 2016) In Figuur 3 is te zien wanneer een zadel goed ligt of juist niet.

Figuur 3: Door Zadel Passen (z.d.), Goed passend, te breed en te smal

De voornaamste oorzaken van rugblessures door een slecht passend zadel zijn: asymmetrie van het zadel, te harde kussens en een evenwichtspunt dat zich te veel aan de achterkant van de rug bevindt. (Nykioset al. 2005). Daarnaast moet de boom van het zadel passen bij de vorm van de rug van het paard. Het kan lastig zijn om een zadel te vinden dat zowel bij het paard past als bij de ruiter. Dan biedt een boomloos zadel een alternatief. (zie Figuur 1, nummer 5) Door de boom weg te nemen zorgt de flexibiliteit van het boomloze zadel ervoor dat het zadel zich beter aanpast aan de vorm van de rug van het paard. Echter verdeelt het boomloze zadel het lichaamsgewicht van de ruiter over een minder groot oppervlakte waardoor drukpunten kunnen ontstaan en er een hogere gemiddelde druk en maximale druk ontstaat dan bij een zadel met een boom. (Clayton et al., 2014)

Rugblessures die gerelateerd zijn aan de druk van een niet passend zadel worden zowel veroorzaakt door de intensiteit van de training onder het zadel als de lengte van de training. (von Peinenet al. 2010). Er zijn verschillende problemen die kunnen ontstaan bij het gebruik van een niet passend zadel zoals schuur- en drukplekken, zwellingen of zelfs open wonden. Uit onderzoek van Mönckemöller et al. (2005) bleek dat na een goede zadelaanpassing de rugpijn van het paard aanzienlijk kon worden verminderd.

Naast rugblessures kunnen zadelproblemen zich ook uiten in kreupelheid. In het onderzoek van L. Greve (2013) is aangetoond dat 46% van de paarden die meededen aan het onderzoek kreupel waren of een stijve galop hadden. In 12% van deze gevallen, hadden de paarden een zadel dat schoof. 'Paarden met kreupelheden in het achterbeen en onregelmatigheden in de gangen hebben meer dan 50 keer zoveel kans dat zij een zadel hebben dat schuift in vergelijking met andere paarden.'

Uit onderzoek van Kotschwar et al. (2010) bleek dat bij een verbeterde zadelpasvorm een afname in druk wordt waargenomen en wanneer de zadelpasvorm verslechtert deze weer toeneemt. Een zadel dat goed past in combinatie met een simpele stoffen sjabrak blijkt de druk het beste te verdelen, volgens onderzoek van Glaus, M., Witte, S., Herholz, C. (2015).

Sjabrak

Het doel van een sjabrak is om de druk van de ruiter gelijkmatig over de rug te verdelen, te fungeren als een kussen tussen het zadel en de rugspieren van het paard, om het zweet op te nemen en het zadel beschermen tegen zweet en vuil. Het is het van belang om een stevig sjabrak te hebben dat niet gaat rimpelen onder het zadel en de warmte van het paard afvoert.

Doordat de disciplines andere eisen stellen aan een sjabrak is, er voor elke discipline een sjabrak ontwikkeld. Hieronder worden de verschillende disciplines en de eisen aan het sjabrak besproken. Bij alle disciplines geldt dat het sjabrak moet passen bij de vorm van de rug en schoft van het paard.

Dressuur

Dressuur wordt gezien als het gymnastiseren van het paard en als basis voor alle andere disciplines in de paardensport. De ruiter maakt het paard gehoorzaam aan de hulpen, door het vragen van oefeningen. (Horze Magazine, 2020) Bij dressuur is het belangrijk dat het zadel niet gaat schuiven tijdens het uitvoeren van deze oefeningen. Daarnaast is het van belang dat het gewicht van de ruiter wordt verdeeld over de rug van het paard. Wanneer dressuuroefeningen intensief worden uitgevoerd, moet het paard zijn warmte kwijt kunnen. Door de lange rechte wrongen van een dressuurzadel is het van belang dat het sjabrak bij de vorm van het zadel past. De eisen aan een sjabrak dat gebruikt wordt bij dressuur zijn:

- Rechte voorkant
- Stroef genoeg om te blijven liggen
- Goede drukverdeling
- Ademend

Figuur 4: Door capmagazine (2019) en agradi.nl (z.d.)

Springen

Bij springen moeten paard en ruiter een springparcours afleggen waarin tussen de 10 en 13 hindernissen zijn opgesteld. Het doel is om dit parcours te springen zonder fouten te maken. Strafpunten worden uitgedeeld als er een balk valt, het paard weigert of wanneer het parcours niet binnen een bepaalde tijd is afgelegd. (KNHS, z.d.) Het resultaat is dus afhankelijk van de snelheid en de tactiek. Springen is een intensieve discipline, het is van belang dat het zadel niet schuift en dat de druk van de ruiter over de rug van het paard wordt verdeeld. Daarnaast moet het paard ook zijn warmte kwijt kunnen. De wrongen van het springzadel zijn korter en ronder dan die van een dressuurzadel. De eisen aan een sjabrak dat gebruikt wordt bij springen zijn:

- Ronde voorkant
- Stroef genoeg om te blijven liggen
- Goede drukverdeling
- Ademend

Figuur 5: Door Hippo Foto - Dirk Caremans (2021) en agradi (z.d.)

Eventing

Eventing bestaat uit drie onderdelen: dressuur, springen en de cross country. Deze drie verschillende onderdelen worden op verschillende dagen gereden. Vaak wordt er bij de dressuurproef een dressuurzadel gebruikt en bij springen en de cross een springzadel. De eisen aan een sjabrak die wordt gebruikt bij eventing zijn dezelfde als die genoemd zijn bij de disciplines dressuur en springen.

Figuur 6: Door Serita (2021) en allaboutkristy.nl (z.d.)

Endurance

Endurance is het zo snel mogelijk afleggen van een route die varieert van 20 km tot maximaal 160 km op 1 dag. (endurancemontferland, z.d.) Bij endurance zit de ruiter voor langere tijd op het paard. Daarom is het van belang dat het sjabrak comfortabel is voor het paard en dat de warmte en het vocht worden afgevoerd. Daarnaast zijn endurancezadels ontwikkeld om voor langere tijd in het zadel te kunnen zitten. De wrongen van een endurancezadel zijn lang en recht zoals bij een dressuurzadel. De eisen aan een sjabrak die gebruikt wordt bij endurance zijn:

- Recht aan de voorkant
- Stroef genoeg om te blijven liggen
- Zoveel mogelijk natuurlijk materiaal om huidreacties te voorkomen
- Ademend
- Goede drukverdeling.

Figuur 7: Door Marijke Visser (2022) en kifrahorse.nl (z.d.)

Western

Net zoals bij dressuur gaat het bij western om het rijden van oefeningen met zo klein mogelijke hulpen. Er wordt meer gereden met de zit dan met de teugels zoals bij dressuur en wordt er met één hand gereden in plaats van met twee. (Horze, 2021) Het is bij western belangrijk dat het zadel niet gaat schuiven tijdens het uitvoeren van de oefeningen. Daarnaast is het van belang dat het gewicht van de ruiter wordt verdeeld over de rug van het paard. Wanneer de oefeningen intensief worden uitgevoerd, moet het paard zijn warmte kwijt kunnen. De vorm van een westernzadel is langwerpig. De eisen aan een sjabrak dat gebruikt wordt bij western zijn:

- Langwerpig
- Stroef genoeg om te blijven liggen
- Goede drukverdeling
- Ademend

Figuur 8: Door D.A.W.R.A. (2015) en kifrahorse.nl (z.d.)

Working equitation

Working equitation draait om gehoorzaamheid, vertrouwen, wendbaarheid en lichtheid aan de hulpen. Een wedstrijd bestaat uit 4 onderdelen, op verschillende niveaus. Eerst is er een dressuurproef, dan een obstakelparcours, daarna volgt er bij voldoende score een speedtrail en als laatste het veedrijven. (Working Equitation, z.d.) Ook bij working equitation is het belangrijk dat het zadel niet schuift bij het uitvoeren van de oefeningen en dat het paard zijn warmte kwijt kan. De vorm van een working equitation zadel lijkt op dat van een dressuursadel. De eisen aan een sjabak die gebruikt wordt bij working equitation zijn:

- Recht aan de voorkant
- Stroef genoeg om te blijven liggen
- Goede drukverdeling
- Ademend

Figuur 9: Door Bruno Barata Photography, Susanne Wiederkehr, Stephanie Sali (2020) en hipica.nl (z.d.)

Geschiedenis sjabak

Historisch gezien varieerden het materiaal van sjabakken van dierenhuiden, gewezen dierenhaar, ruw vilt, tot gevouwen wollen doeken. Dit zijn allemaal voorbeelden van natuurlijke stoffen waarbij de goede drukverdeling kenmerkend is. Zo verdeelt rendierenbont de druk beter dan een gelpad of foampad. Pas in de jaren 60 begon het tijdperk van de synthetische stoffen. In deze tijd verschenen de eerste foampads. Deze waren van origine niet bedoeld als sjabak maar zijn ontworpen als geluidsisolatie en voor schokbestendigheid in de auto- en ruimtevaartindustrie. Toch merkte Dr. Robert Miller (gedragsdeskundige en dierenarts) dat klanten waren overgestapt naar de nieuwe foampads. Al snel begonnen zijn klanten te klagen over witte haren en schoftpijn die voorheen nooit voorkwamen.

Tegenwoordig is er een uitgebreider assortiment aan sjabakken en zijn ze te vinden in iedere ruitersportzaak. Ze worden geproduceerd met een grote verscheidenheid aan materialen, kleuren en vormen. De materialen verschillen van natuurlijke producten tot synthetisch materiaal en combinaties hiervan. Katoen is een hoofdbestanddeel van de sjabakindustrie. De keuze voor een kleur van een sjabak is eindeloos. Sjabakken hebben verschillende vormen. Er zijn sjabakken die de vorm van het zadel volgen en aan de bovenkant de contouren van de schoft en de rug van het paard. Sjabakken kunnen ook vierkant of rechthoekig zijn. Zie Figuur 10. (Ahmed, N. F., 2016)

Figuur 10: Door Noëlle Dillen (2022), Verschillende soorten dekjes met linksonder een onderlegger, bron: euro-horse.nl, goedhard.nl, horze.nl, hypostore.nl, ej.nl en agradi.nl

Knelpunten sjabrak

Naast dat het sjabrak bij het paard, het zadel en de discipline moet passen, zijn de vorm, de maat, maar ook de stikselmethode, de stevigheid en de D-ringen van belang bij een sjabrak.

Corrigeren slecht passend zadel

Het gebruik van een sjabrak om een slecht passend zadel te corrigeren, zorgt tijdelijk voor het verminderen van ongemakken van het paard. Dit komt omdat het sjabrak de drukpunten verplaatst. Deze nieuwe drukpunten worden snel gevoelig, daarom is het een tijdelijke oplossing. (Harman, 2018) Naast sjabrakken worden er ook onderleggers gebruikt om de ligging van het zadel te corrigeren. De onderlegger lijkt op een halve sjabrak. De onderlegger neemt net zoals een sjabrak vocht op, maar is dikker en wordt daarom gebruikt om een zadel dat te ruim is op te vullen.

Materiaal

Zoals eerder genoemd bestaan er sjabrakken van zowel synthetische als natuurlijke materialen. Uit onderzoek van Kotschwar et al. (2010) blijkt dat rendierbont zorgt voor een afname in druk, terwijl bij gel, leer en foam de druk juist niet afneemt. Daarnaast neemt synthetisch materiaal minder vocht op en laat minder lucht door dan natuurlijke materialen. Dit kan leiden tot extra warmteopbouw onder het sjabrak.

Vorm en maat

Een verkeerde vorm van het sjabrak kan voor verwondingen zorgen. Een sjabrak die niet de vorm van de schoft van het paard volgt zorgt voor wonden op de schoft van het paard. Dit is vooral een probleem voor paarden met een hoge schoft. (Bolsterlee, 2017) Ook de verkeerde maat van een sjabrak kan zorgen voor verwondingen. Er zijn verschillende maten sjabrakken, waarbij de grootste maat Full is en de kleinste maat Pony. Een sjabrak ligt goed wanneer deze groter is dan het zadel en de randen van het sjabrak niet onder het zadel zitten. Sjabrakken die te klein zijn en dus onder het dragende gedeelte van het zadel eindigen, zorgen voor pijnlijke drukplekken voor het paard. (Ecohippique, 2017)

Stikmethoden en de lagen

Naast verschillende maten zijn er ook verschillende stikmethoden die gebruikt worden in sjabrakken. In Figuur 11 zijn de verschillende stikmethoden te zien.

Figuur 11: Door Galopperen.nl, (z.d.), Dressuurdekje

Uit onderzoek van Zadelmakerij Bolsterlee (2017) is gebleken dat naast de vorm, ook de stikmethoden invloed heeft op de stabiliteit van het zadel. Door het gebruiken van een polyester sjabrak, gestikt in lange banen kan een passend zadel gaan schuiven. Dit komt doordat de onder- en bovenkant van het sjabrak een aantal centimeter van elkaar af kunnen schuiven. Bij een katoenen sjabrak met fijne ruitjes is dit niet mogelijk. Dit komt door de ruitjes, maar ook doordat katoen stroever is en minder makkelijk schuift dan polyester. Wanneer een passend zadel gaat schuiven kunnen er rugproblemen ontstaan. (Ahmed, N. F., 2016)

Stevigheid

Sjabrakken zijn er in verschillende soorten materialen en in verschillende diktes. Een dikker sjabrak kan zorgen voor een slechte luchtdoorlatendheid en een slechte warmteafvoer. Een dik sjabrak kan er ook voor zorgen dat het zadel te nauw zit. Een dun sjabrak kan gaan rimpelen. Het is dus van belang een sjabrak te kiezen met de juiste dikte dat past bij het paard en de discipline. (Ahmed, N. F., 2016)

D-ringen

Er zitten vaak D-ringen aan een sjabrak. Dit zijn lussen aan de voorkant van een sjabrak, zie Figuur 12. Deze zijn om het sjabrak op dezelfde plaats te houden onder het zadel. Wanneer deze aan het singelsysteem zijn bevestigd kunnen deze de ligging van het zadel beïnvloeden. Korte D-ring lussen zorgen ervoor dat het sjabrak niet terug kan schuiven en boven de schoft en in de kamer blijft.” (Ecohippique, 2017)

Figuur 12: Door Noëlle Dillen (2022), D-ring bij een sjabrak, bron: Hypostore.nl

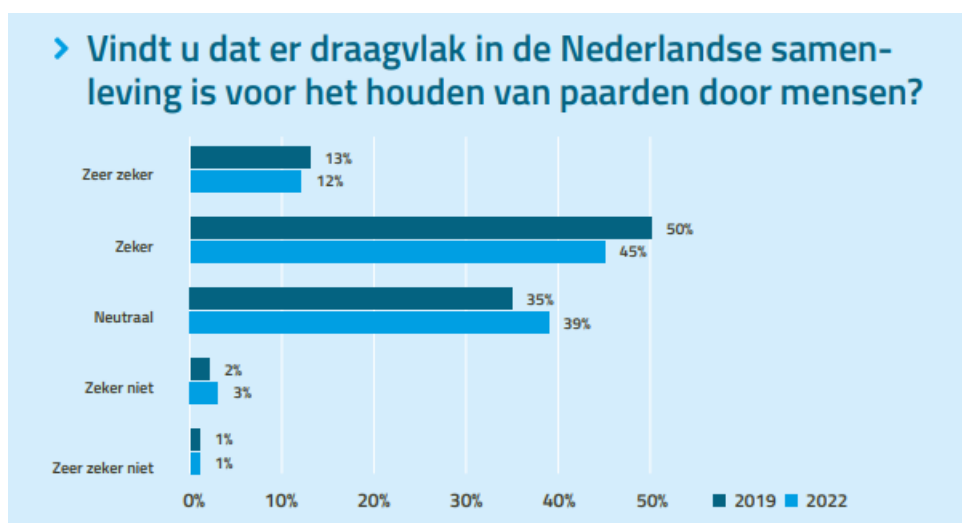
Aanmeten zadel

Bij het passen van het zadel is het van belang om een sjabrak te gebruiken. Dit is nodig om te voorkomen dat het zadel te smal wordt wanneer het sjabrak eronder wordt gelegd. (Ahmed, N. F., 2016)

5.1 Relevantie

Door de jaren heen zijn sectoren waarin dieren centraal staan steeds vaker het onderwerp van een maatschappelijk en/of politiek debat. Bijvoorbeeld de wetgeving met betrekking tot circusdieren, de discussie rondom het vroeg weghalen van de kalveren bij de koeien en het paard van Sinterklaas dat onder vuur ligt in de Amsterdamse gemeenteraad. Er worden steeds vaker vragen gesteld over de wijze waarop er met dieren wordt omgegaan en of dit wel ethisch verantwoord is. Zo ook met paarden.

Door Stichting HIP, in samenwerking met Trendpanel Paard, is in kaart gebracht hoe de Nederlandse bevolking staat tegenover het houden van paarden, paardrijden en de paardensport. Uit dit onderzoek is gebleken dat er een verschuiving plaats vindt. Het aantal voorstanders is afgenomen en Nederlanders die er neutraal in staan ten opzichte van 2019 is toegenomen. Zie Figuur 13.

Figuur 13: Door Hippische Monitor (2022), De hippische sector kan nog altijd rekenen op groot draagvlak voor het houden van paarden en paardensport onder de Nederlandse bevolking

Dat het aantal voorstanders van de paardensport is afgenomen en het aantal neutrale Nederlanders is toegenomen, is een bedreiging voor de paardensector. Bij incidenten binnen de sector wordt het risico vergroot dat deze verschuiving doorzet, waarbij de maatschappij en de publieke opinie steeds negatiever wordt tegenover het gebruik van paarden. Hier moet de paardensector actie op ondernemen.

De paardensector is zelf ook steeds kritischer geworden ten aanzien van het paardenwelzijn. Dit gebeurt onder andere door de druk van de maatschappij en de publieke opinie. Voorbeelden om het paardenwelzijn te verbeteren en te waarborgen zijn: het Keurmerk Paard en Welzijn, de Gids van Goede Praktijken en het druk zetten van de SRP op de Hippische organisaties om paardenwelzijn te implementeren in hun beleid. Ontwikkelingen als het Keurmerk Paard en Welzijn worden breed gedragen door organisaties, zoals de sportbonden en de SRP, maar op bedrijfsniveau levert het nog wel eens problemen. Dit leidt tot bedreigingen binnen de sector. Daarbij wordt het beoordelen van paardenwelzijn volgens critici bij de paardensector niet objectief gedaan. Om deze bedreiging te neutraliseren wordt er gekeken naar een onafhankelijke adviesraad voor het paardenwelzijn. Deze onafhankelijke adviesraad is er om hippische ondernemers onafhankelijk advies te geven met betrekking tot het paardenwelzijn. (HAS, 2022)

Een verkeerde productkeuze van de hippische consument kan welzijnsproblemen veroorzaken zoals stress, leed en daardoor vroegtijdige uitval van paarden. Hierdoor wordt het paardenwelzijn bedreigd. Uit de Hippische Monitor van 2020 bleek dat ruiters niet altijd op de hoogte zijn van de beschikbare kennis en innovaties. Het is aan te raden om wetenschappelijke kennis toegankelijker te maken voor de ruiters. Uit de Hippische Monitor van 2022 bleek dat ongeveer de helft van de consumenten (49,6%) twijfelt of zij wel van de juiste informatie worden voorzien en geeft 43% aan dat er te weinig eerlijk advies wordt gegeven over het welzijn van het paard. Voldoende advies en informatie over productsoorten is daarom nodig om het kennisniveau van consumenten te verhogen en de juiste productkeuze te maken voor het paard. Dit geldt ook voor de aankoop van een sjabrak. Voor optimaal gebruik van een sjabrak moet de Nederlandse ruiter op de hoogte zijn van de problematiek rondom verkeerd gebruik van een sjabrak. Hiervoor is eerst een inventarisatie nodig over de huidige kennis van de Nederlandse ruiter over het sjabrak.

5.2 Knowledge gap

Binnen Nederlandse en Engelse literatuur zijn er geen onderzoeken te vinden die gericht zijn op de kennis die Nederlandse ruiters hebben over de sjabrak. In Australië is er is wel een enquête uitgezet door Hawson et al. (2013) over de reden van het gebruik van een sjabrak door Australische ruiters.

Er zijn wel onderzoeken gedaan naar de verschillende materialen waar sjabrakken van gemaakt zijn en wat de effecten zijn van een passend en een niet-passend zadel. (Harman, 2018) In 2010 is er onderzoek gedaan door Kotschwar et al. (2010) naar invloed van verschillende soorten materialen van een sjabrak op de drukverdeling op de rug van het paard.

Naast de enquête in Australië is het echter nog niet bekend wat de motivatie is van de Nederlandse ruiter voor een keuze uit de verschillende soorten sjabrakken die aangeboden worden. Daarnaast is het ook niet bekend of ze op de hoogte zijn van de problemen die een sjabrak kan veroorzaken wanneer deze niet geschikt is voor het paard en de discipline. Dit zal binnen dit onderzoek worden onderzocht middels een enquête om de kennis van de Nederlandse ruiter te inventariseren.

5.3 Afbakening

Om ervoor te zorgen dat het onderzoek niet te breed wordt, is er een afbakening gemaakt. In het literatuuronderzoek wordt er gekeken naar de verschillende soorten sjabrakken en de knelpunten die zich kunnen voordoen. Bij de knelpunten van de sjabrak wordt er alleen gekeken naar de knelpunten van het sjabrak, niet de knelpunten die horen bij het zadel. De enquête zal alleen mee tellen wanneer deze wordt ingevuld door een ruiter met een eigen (verzorg/lease)paard. Ruiters die geen invloed hebben op de keuze van een sjabrak worden uitgesloten.

5.4 Hoofdvraag en deelvragen

Voor dit onderzoek is de volgende hoofdvraag geformuleerd:

Met welke consequenties van een niet optimaal functionerend sjabrak is de Nederlandse ruiter bekend?

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden worden deze 3 deelvragen beantwoord:

1. Welke knelpunten veroorzaakt een sjabrak als deze niet functioneert?
2. Wat zijn de motivaties van de Nederlandse ruiter bij de keuze van een sjabrak?
3. Welke knelpunten kan de Nederlandse ruiter benoemen bij het gebruik van een sjabrak?

5.5 Doelstelling

De ervaring van Ninon Schutte van Schutte Zadels is dat de kennis van de Nederlandse ruiter van het sjabrak nog niet optimaal is. Met dit onderzoek wordt de kennis van de Nederlandse ruiter rondom het sjabrak onderzocht. Daarna wordt de kennis rondom het sjabrak verspreid om het dierwelzijn te verbeteren.

5.6 Aanpak

Materiaal en Methode

Voor het onderzoek is de hoofdvraag onderverdeeld in vier deelvragen. De onderzoeksmethoden zijn per deelvraag uitgewerkt. Het is een kwalitatief onderzoek door middel van een enquête en literatuur onderzoek naar relevante onderzoeken en ontwikkelingen over het sjabrak.

Onderzoeksmethode per deelvraag

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn er vier deelvragen opgesteld. In dit hoofdstuk is voor elke deelvraag een onderzoeksmethode opgesteld om de vragen te kunnen beantwoorden. Het onderzoek is praktisch ingericht. Wetenschappelijke artikelen worden gebruikt als basis voor de informatie en de enquête wordt gebruikt om een beter inzicht te krijgen van de huidige kennis van de Nederlandse ruiter over het sjabrak.

Deelvraag 1

Welke knelpunten veroorzaakt een sjabrak als deze niet functioneert?

Deze deelvraag kan worden beantwoord door een literatuuronderzoek te doen naar kenmerken van een sjabrak en de knelpunten die deze kenmerken kunnen veroorzaken.

Deelvraag 2

Wat zijn de motivaties van de Nederlandse ruiter bij de keuze van een sjabrak?

Deze deelvraag kan worden beantwoord door een enquête op te stellen voor ruiters met een eigen (verzorg/lease)paard die rijden met een zadel en een sjabrak.

Deelvraag 3

Welke knelpunten kan de Nederlandse ruiter benoemen bij het gebruik van een sjabrak?

Deze deelvraag kan worden beantwoord door een enquête op te stellen voor ruiters met een eigen (verzorg/lease)paard die rijden met een zadel en een sjabrak.

6.1 Literatuuronderzoek

Als eerste zal er literatuuronderzoek worden uitgevoerd om te onderzoeken waar sjabrakken binnen verschillende disciplines aan moeten voldoen.

6.1.1 Stappenplan literatuuronderzoek

Vorbereiding

Doordat er weinig informatie over sjabrakken is zal er worden geïnventariseerd van welke stoffen sjabrakken zijn gemaakt en worden deze stoffen verder onderzocht. De kernwoorden waarop wordt gezocht voor de verschillende soorten materialen en knelpunten van sjabrakken zullen zijn:

1. Different kinds of saddle pads
2. Dressage saddle pad
3. Endurance saddle pad
4. Jumping saddle pad
5. Western saddle pad
6. Problems dressage saddle pads
7. Problems endurance saddle pads
8. Problems jumping saddle pads
9. Problems Western saddle pads

Literatuur verzamelen

Voor alle (wetenschappelijke) informatie wordt er gezocht in Google Scholar en de zoekmachine van Google Chrome.

Literatuur beoordelen en selecteren

Alleen de literatuur die wetenschappelijk is onderbouwd, wordt gebruikt om de betrouwbaarheid van het onderzoek te kunnen garanderen.

Literatuur verwerken

Om de gevonden literatuur te kunnen verwerken, wordt er alleen de informatie gebruikt die voor het onderzoek van toepassing is, zoals de eigenschappen van de verschillende materialen en de voor- en nadelen daarvan.

6.2 Enquête

Om te kunnen beoordelen of de knelpunten uit het literatuuronderzoek ook worden benoemd door de ruiters, is een enquête nodig die door gebruik van Google Forms wordt gemaakt. De vragen van de enquête zijn te lezen in Bijlage 1.

6.2.1 Doelgroep

De doelgroep voor de enquête is alle Nederlandse ruiters met een eigen (verzorg/lease) paard die rijden met een sjabak. Ruiters die geen invloed hebben op de keuze van een sjabak worden uitgesloten. Het ras van het paard en het soort zadel is hierbij niet van belang. De doelgroep is via verschillende kanalen te bereiken. De enquête wordt via de volgende platforms verspreid: verschillende Facebook groepen en pagina's, via Whatsapp, de schoolmail, maar ook een oproep via Bakt.nl en Marktplaats. De enquête wordt ook verstuurd naar Ninon Schutte, verschillende zadelmakers, instructeurs en E-quine.com om deze in hun netwerk te verspreiden.

6.2.2 Steekproefgrootte

Er zijn ongeveer 500.000 ruiters in Nederland, waarvan 70% puur voor het plezier rijdt. (KNHS, 2015) Daarvan rijdt 65% een uur per week op een manege. (Kokke, 2017) Deze ruiters hebben geen invloed op het zadel en gebruik van een sjabak. Van de populatie blijven dan nog 256.250 ruiters over die zelf een paard hebben. Het percentage van ruiters die rijden met een passend zadel is onbekend. Daarom heb ik voor een populatieomvang gekozen van 256.250 ruiters. Deze 256.250 met een betrouwbaarheidspercentage van 95% en een foutmarge van 5% geeft een steekproefgrootte van 384 respondenten. Deze berekening is gedaan door de steekproefcalculatie van SurveyMonkey. In Bijlage 2 is de afbeelding van SurveyMonkey toegevoegd.

6.2.3 Data-analyse

Door de enquête te maken met gebruik van Google Forms, worden de antwoorden onder elkaar in een Excel-bestand gezet en kan het worden geanalyseerd.

6.2.4 Enquête inventarisatie

De enquêtevragen zijn gebaseerd op het vooronderzoek. De complete enquête is terug te vinden in Bijlage 1.

7. Resultaten

Het doel van het onderzoek is het vaststellen van de huidige kennis is van de Nederlandse ruiter over het sjabrak. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt dan ook: *“Met welke consequenties van een niet optimaal functionerend sjabrak is de Nederlandse ruiter bekend?”*

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn er drie deelvragen opgesteld:

1. “Welke knelpunten veroorzaakt een sjabrak als deze niet functioneert?”
2. “Wat zijn de motivaties van de Nederlandse ruiter bij de keuze van een sjabrak?”
3. “Welke knelpunten kan de Nederlandse ruiter benoemen bij het gebruik van een sjabrak?”

Om de eerste deelvraag te beantwoorden is er literatuur onderzoek gedaan waarvan de resultaten te lezen zijn in paragraaf 7.1 Literatuuronderzoek. Om de andere twee deelvragen te beantwoorden is er een enquête opgesteld en uitgezet via Google Forms. De resultaten van de enquête zijn terug te vinden in paragraaf 7.2 Enquête. De hele enquête is terug te vinden in de Bijlage 1.

7.1 Literatuuronderzoek

Het literatuuronderzoek is gedaan via Google (Scholar) waarbij alleen wetenschappelijke bronnen zijn gebruikt van 2005 tussen 2022.

“Welke knelpunten veroorzaakt een sjabrak als deze niet functioneert?”

Lichamelijke problemen

Hoge drukpunten op de rug van het paard kunnen leiden tot beschadiging van de huid en het onderliggende weefsel. In extreme of langdurige gevallen zelfs tot witte haren, spieratrofie en huidzweren. Daarnaast blijkt dat de paslengte van een paard toeneemt wanneer de zadeldruk vermindert. Paarden kunnen ongeveer 100.000 galopsprongen maken voordat spieren en gewrichten slijtage beginnen te vertonen. Dit leidt tot verminderde prestaties van het paard en kan uiteindelijk ook tot blijvend letsel leiden. Elke vermindering van het aantal passen die het paard zet, kan dus het risico op letsel verminderen. (Murray et al., 2019)

Contour of vormloos

Sjabrakken die ontworpen zijn naar de rug en de schoft van het paard met een naad in het midden, blijven beter liggen dan een vormloos sjabrak zonder naad. Het sjabrak gaat schuiven wanneer deze niet gevormd is naar de schoft en rug van het paard. Doordat het sjabrak niet op zijn plek blijft liggen gaat het sjabrak schuren en veroorzaakt het druk op de ruggengraat en schoft van het paard. Dit gebeurt ook wanneer het vormloze sjabrak in de kamer van het zadel wordt getrokken. (MacKechnie-Guire et al., 2021)

Wanneer het zadel stabiel ligt en de ruiter stabiel op het paard zit, is het paard ook stabiel in zijn rug. Een vormloos sjabrak brengt de stabiliteit in gevaar doordat deze gaat schuiven en gaat trekken rondom de ruggengraat, waardoor er druk op de ruggengraat ontstaat. Hoge druk op de rug van het paard zorgt voor verhoogde instabiliteit van de ruggengraat. Dit gaat het paard compenseren door zijn rug te verstijven. Hierdoor gebruikt het paard zijn rug niet goed en ontstaan er rugklachten zoals spieratrofie in de rug. (MacKechnie-Guire et al., 2020)

Lagen onder het zadel en singelspanning

Om het comfort van het paard te verbeteren worden meerdere lagen onder het zadel toegevoegd. Teveel vormloze vulling kan echter leiden tot instabiliteit en mogelijk tot het schuiven van het zadel. Dit gevoel van instabiliteit kan de ruiter ertoe zetten om de singel strak aan te trekken om ervoor te zorgen dat het zadel stil blijft liggen. Singelspanning heeft echter invloed op de ademhaling van het paard. Wanneer de singel strak is aangetrokken kan het paard minder goed ademen wat invloed heeft op de prestatie van het paard. Zo houdt een paard een training minder lang vol wanneer hij wordt belemmerd in zijn ademhaling. (Latif et al., 2010)

Leeftijd

Het vermogen van een sjabrak om de druk te verdelen wordt aanzienlijk verminderd door veelvuldig gebruik, wassen en invloed van het klimaat. Zo verliest wol in de loop van de tijd zijn veerkracht en wordt het minder effectief in het verdelen van de druk. Hierdoor zal een lang gebruikte wollen sjabrak niet zoveel druk verdelen als een nieuwe. (MacKechnie-Guire, 2021)

Eén geheel

Het zadel, de sjabrak en de rest van het tuig werken het beste als ze op elkaar zijn aangepast. Het is belangrijk dat het paard eerst een passend zadel heeft met voldoende vrijheid voor de ruggengraat en de schoft. Daarna wordt een bijpassend sjabrak gezocht. Een sjabrak die de druk goed verdeeld heeft niet het gewenste effect wanneer het zadel niet past zoals bij een te smalle boom of beperkte ruimte rondom de ruggengraat. Andersom zorgt een niet functionerend sjabrak ervoor dat een passend zadel alsnog kan gaan schuiven of zorgt het sjabrak ervoor dat het zadel niet meer past. Dit kan gebeuren wanneer het sjabrak te dik is en alle ruimte onder het zadel inneemt. (MacKechnie-Guire, 2021)

7.2 Enquête

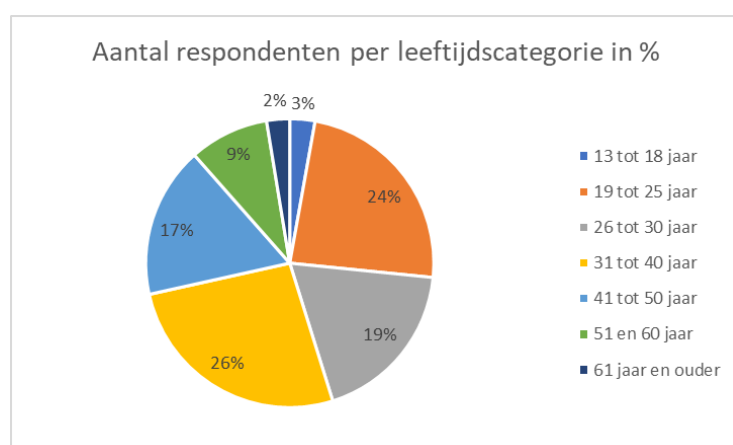
De enquête is ingevuld door 425 respondenten van verschillende leeftijdscategorieën, disciplines en niveaus met zowel eigen paarden als lease- en verzorgpaarden. De resultaten van de enquête zijn verzameld tussen 24 januari en 25 februari in 2023. De antwoorden van de enquête zijn gecategoriseerd op meest voorkomende antwoorden en worden op de volgende pagina's per vraag toegelicht.

De enquête is ingevuld door 425 respondenten. Hierdoor is de steekproefgrootte van 384 respondenten bereikt. De respondenten vertegenwoordigen een breed scala aan leeftijden, waarbij 86% van de respondenten in de leeftijdscategorieën valt van 19 tot 25 jaar, 26 tot 30 jaar, 31 tot 40 jaar of 41 tot 50 jaar. Het merendeel van de respondenten (74%) beoefend de dressuursport op B/L of M/Z niveau (56%) met een eigen paard (84%). Van de respondenten laat 83% elk jaar, bij problemen of elk halfjaar en vaker de zadelmaker komen om het zadel te controleren.

Met de Chi-kwadraat toets in Excel is er per vraag gekeken of er sprake is van een significant verschil tussen de antwoorden van een vraag en de leeftijdscategorieën, het niveau van de ruiter en de disciplines die de respondenten beoefenen. Wanneer er een significant verschil is gevonden bij de leeftijdscategorieën, wordt er alleen gekeken naar de leeftijdscategorieën van 19 t/m 50 jaar. Dit zijn namelijk de grootste leeftijdscategorieën (zie Figuur 14). Bij niveaus wordt er alleen gekeken naar ruiters van B/L niveau, M/Z niveau, ruiters zonder niveau en recreatieve ruiters. Dit zijn namelijk de grootst vertegenwoordigde niveaus. Bij disciplines wordt er alleen gekeken naar de recreatieve ruiters en de dressuurruiters. Dit zijn de grootst vertegenwoordigde disciplines.

1. Wat is uw leeftijdscategorie?

Uit Figuur 14 blijkt dat de respondenten uit categorieën 19 tot 25 jaar, 26 tot 30 jaar en 41 tot 50 jaar ongeveer gelijk zijn vertegenwoordigd (afgerond 20%). De grootste groep respondenten valt in de leeftijdscategorie 31 tot 40 jaar (26%). Er zijn geen respondenten jonger dan 13 jaar, 3% is 13 tot 18 jaar en 2% is 61 jaar of ouder.

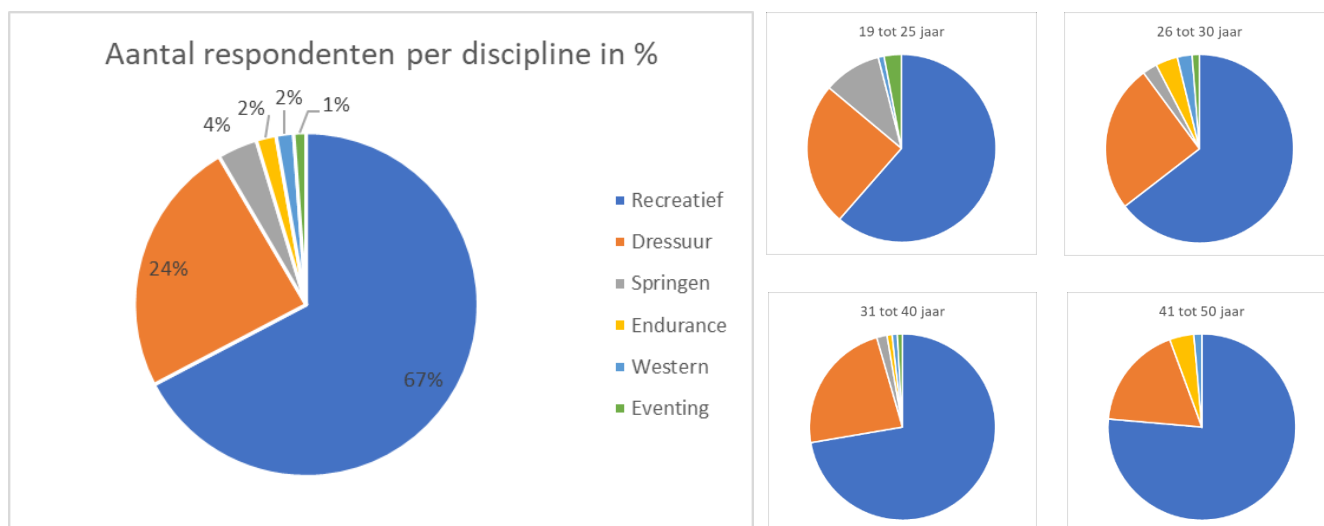

Figuur 14: Aantal respondenten per leeftijdscategorie per % (Noëlle Dillen, 2023)

2. Welke discipline rijdt u?

Uit Figuur 15 blijkt dat 67% van de respondenten recreatief rijdt en 24% dressuur. De rest van de disciplines worden minder beoefend door de respondenten (4% of lager).

De disciplines die wordt gereden door de respondenten verschillen significant per leeftijdscategorie ($P = 0,03$). Leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar verschilt significant per discipline springen met leeftijdscategorie 26 tot 30 jaar ($P = 0,002$). Leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar verschilt significant per discipline springen met leeftijdscategorie 31 tot 40 jaar ($P = 0,001$). Leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar verschilt significant per discipline springen met leeftijdscategorie 41 tot 50 jaar ($P = 0,0004$).

Figuur 15: Aantal respondenten per discipline in % en de verhoudingen tussen de leeftijdscategorieën (Noëlle Dillen, 2023)

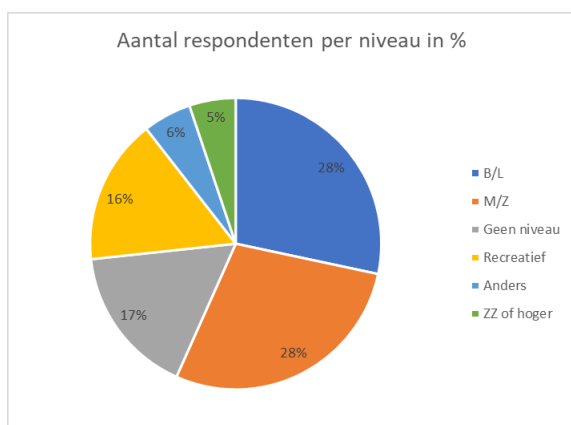
De disciplines die wordt gereden door de respondenten verschillen significant per niveau ($P < 0,0001$). In Tabel 1 zijn de onderlinge significanties terug te vinden.

Niveau	B/L	M/Z	Geen niveau	Recreatief
B/L	x	Dressuur ($P < 0,0001$), Springen ($P = 0,006$) en Recreatief ($P = 0,0001$)	Dressuur ($P = 0,0001$) en Recreatief ($P = 0,04$)	Dressuur ($P = 0,0005$) en Recreatief ($P = 0,01$)
M/Z	Dressuur ($P < 0,0001$), Springen ($P = 0,006$) en Recreatief ($P = 0,0001$)	x	Dressuur ($P < 0,0001$), Springen ($P = 0,005$), en Recreatief ($P < 0,0001$)	Dressuur ($P < 0,0001$), Springen ($P = 0,002$) en Recreatief ($P < 0,0001$)
Geen niveau	Dressuur ($P = 0,0001$) en Recreatief ($P = 0,04$)	Dressuur ($P < 0,0001$), Springen ($P = 0,005$), en Recreatief ($P < 0,0001$)	x	*Dr ($P < 0,0001$), en ***Re ($P = 0,001$)
Recreatief	Dressuur ($P = 0,0005$) en Recreatief ($P = 0,01$)	Dressuur ($P < 0,0001$), Springen ($P = 0,002$) en Recreatief ($P < 0,0001$)	Dressuur ($P < 0,0001$), en Recreatief ($P = 0,001$)	x

Tabel 1: Significantie tussen de niveaus en de disciplines.

3. Indien u wedstrijden rijdt/heeft gereden, wat is het hoogste niveau wat u hierbij rijdt/heeft gereden?

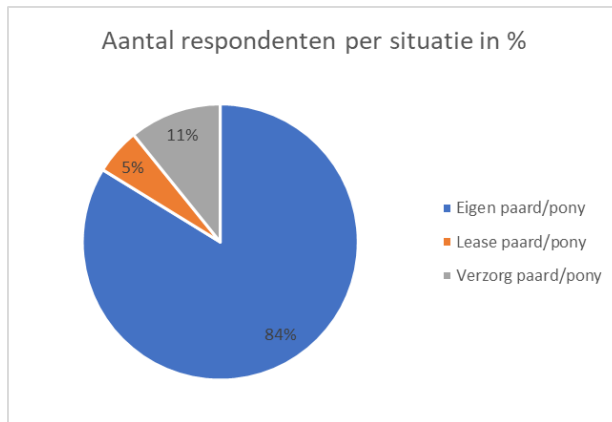
Uit Figuur 16 blijkt dat de meeste respondenten op B/L of M/Z niveau rijden (56%). Van de respondenten zijn de ruiters zonder niveau en de recreatieve ruiters ongeveer gelijk met 17% en 16%. Onder ruiters die geen niveau hebben, vallen de ruiters die geen wedstrijden doen. Onder de recreatieve ruiters vallen de ruiters die wel eens een wedstrijd doen voor het plezier of als meting. Onder “Anders” vallen de niveaus: Impulsrubriek (endurance), Klasse I (endurance), Klasse II (endurance), Klasse III (endurance), Klasse IV (endurance), L3 western, T1, Internationaal/FEI, Ijslanderwedstrijden sport C en buitenlands niveau. Er is geen significant verschil gevonden tussen de niveaus en de leeftijdscategorieën. Er zijn significante verschillen gevonden tussen de niveaus en de disciplines van de respondenten. Zie Tabel 1 voor de onderlinge significante verschillen.

Figuur 16: Aantal respondenten per niveau in % (Noëlle Dillen, 2023)

4. Welke situatie is bij u van toepassing?

Uit Figuur 17 blijkt dat de respondenten voornamelijk eigen paarden hebben (84%). De kleinste categorie is de categorie met leasepaarden van 5%.

Figuur 17: Aantal respondenten per situatie (Noëlle Dillen, 2023)

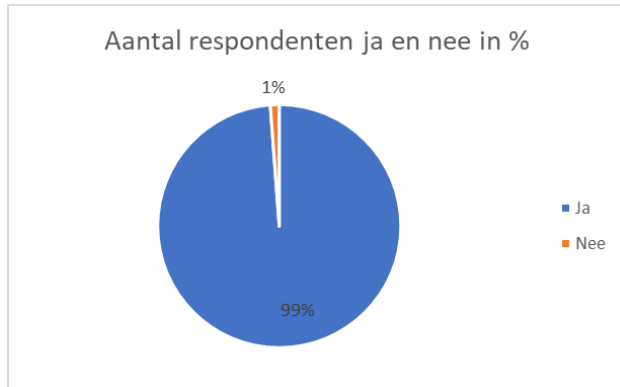
Er is geen significant verschil gevonden tussen de situaties en de leeftijdscategorieën of de disciplines. Er is een significant verschil gevonden tussen de niveaus van de respondenten en de situaties. ($P = 0,0001$). De onderlinge significante verschillen zijn terug te vinden in Tabel 2.

Niveau	B/L	M/Z	Geen niveau	Recreatief
B/L	x	Lease paard ($P = 0,03$)	Geen	Verzorg paard ($P = 0,0005$)
M/Z	Lease paard ($P = 0,03$)	x	Geen	Eigen paard ($P = 0,046$), Lease paard ($P = 0,02$) en Verzorg paard ($P = 0,0002$)
Geen niveau	Geen	Geen	x	Verzorg paard ($P = 0,0003$)
Recreatief	Verzorg paard ($P = 0,0005$)	Eigen paard ($P = 0,046$), Lease paard ($P = 0,02$) en Verzorg paard ($P = 0,0002$)	Verzorg paard ($P = 0,0003$)	x

Tabel 2: Significantie tussen de niveaus en de situaties.

5. Gebruikt u een zadel?

Uit Figuur 18 blijkt dat nagenoeg alle respondenten aangeven dat ze een zadel gebruiken (99%). Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de leeftijdscategorieën, de niveaus van de respondenten of de disciplines.

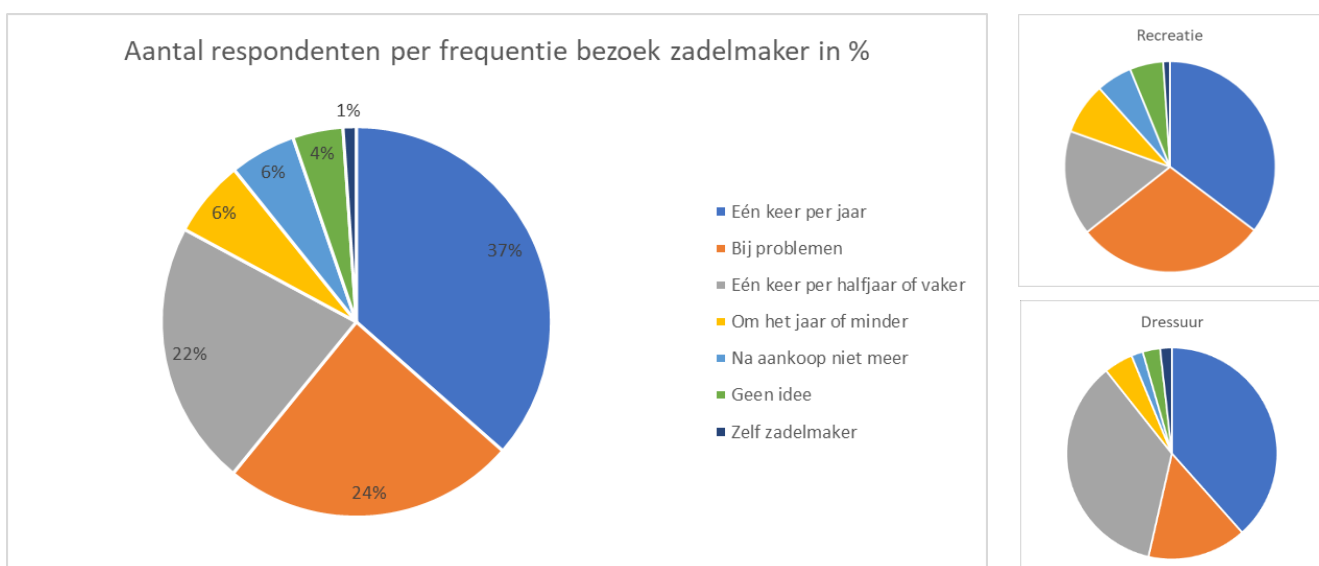

Figuur 158: Aantal respondenten ja en nee in % (Noëlle Dillen, 2023)

6. Hoe vaak laat u een zadelmaker komen om uw zadel te laten controleren?

Uit Figuur 19 blijkt dat de meeste respondenten één keer per jaar de zadelmaker laten komen (37%). De een na grootste groep respondenten laat bij problemen de zadelmaker komen (24%). Daarna komt één keer per halfjaar of vaker met 22%.

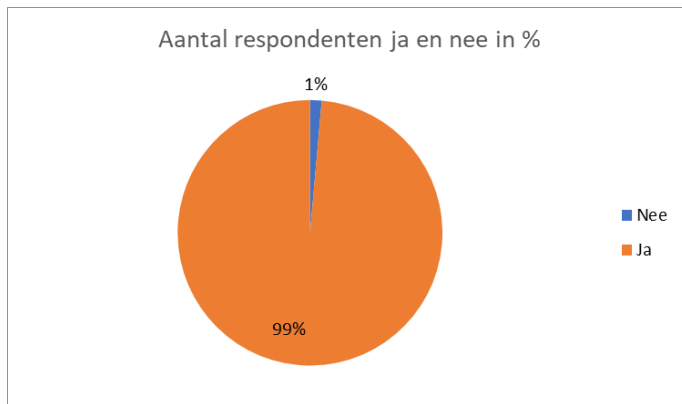
Er zijn significante verschillen gevonden tussen de frequenties van het bezoek van een zadelmaker en de disciplines ($P = 0,0002$). Er is een significant verschil gevonden tussen de recreatieve ruiters en de dressuurruiters bij het laten komen van een zadelmaker bij problemen ($P = 0,01$). Er is een significant verschil gevonden tussen de recreatieve ruiters en de dressuurruiters bij het één keer per halfjaar of vaker laten komen van een zadelmaker ($P = 0,0001$). Er is geen significantie gevonden tussen de leeftijdscategorieën of de niveaus.

Figuur 169: Aantal respondenten per frequentie bezoek zadelmaker in % en de verhoudingen tussen de disciplines (Noëlle Dillen, 2023)

7. Gebruikt u een sjabrak?

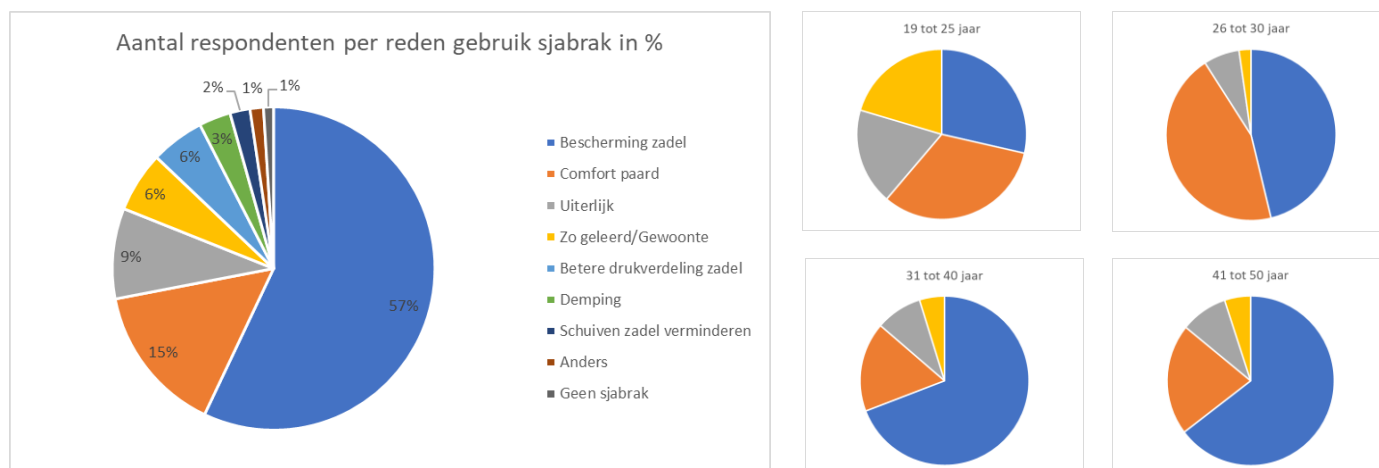
Uit Figuur 20 blijkt dat ongeveer alle respondenten gebruik maken van een sjabrak (99%). Er is geen significant verschil gevonden tussen de leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines.

Figuur 20: Aantal respondenten per ja en nee in % (Noëlle Dillen, 2023)

8. Waarom gebruikt u een sjabrak?

Uit Figuur 21 blijkt dat 57% van de respondenten een sjabrak gebruikt om het zadel te beschermen. Onder het beschermen van het zadel valt: bescherming van het zadel tegen haren, zweet en vuil van het paard. Comfort voor het paard komt als tweede met 15%. Onder “Anders” vallen de antwoorden: Geen idee, Ondersteuning tegen rugproblemen, Pasprobleem zadel oplossen en ademt beter.

Figuur 21: Redenen voor gebruik sjabrak in % en de verhoudingen van de leeftijdscategorieën (Noëlle Dillen, 2023)

De redenen voor het gebruik van een sjabrak verschillen significant per leeftijdscategorie ($P < 0,001$). In Tabel 1 zijn de onderlinge significanties terug te vinden en in Figuur 21 zijn de onderlinge verhoudingen van de leeftijdscategorieën te zien. Het schuiven van het zadel verminderen, als reden voor het gebruik van het sjabrak, verschilt significant tussen B/L niveau en M/Z niveau ($P = 0,003$). Het schuiven van het zadel verminderen, als reden voor het schuiven van het zadel, verschilt significant tussen respondenten van B/L niveau en de recreatieve ruiters ($P = 0,007$). Er is geen significant verschil gevonden tussen de redenen voor het gebruik van een sjabrak en de disciplines.

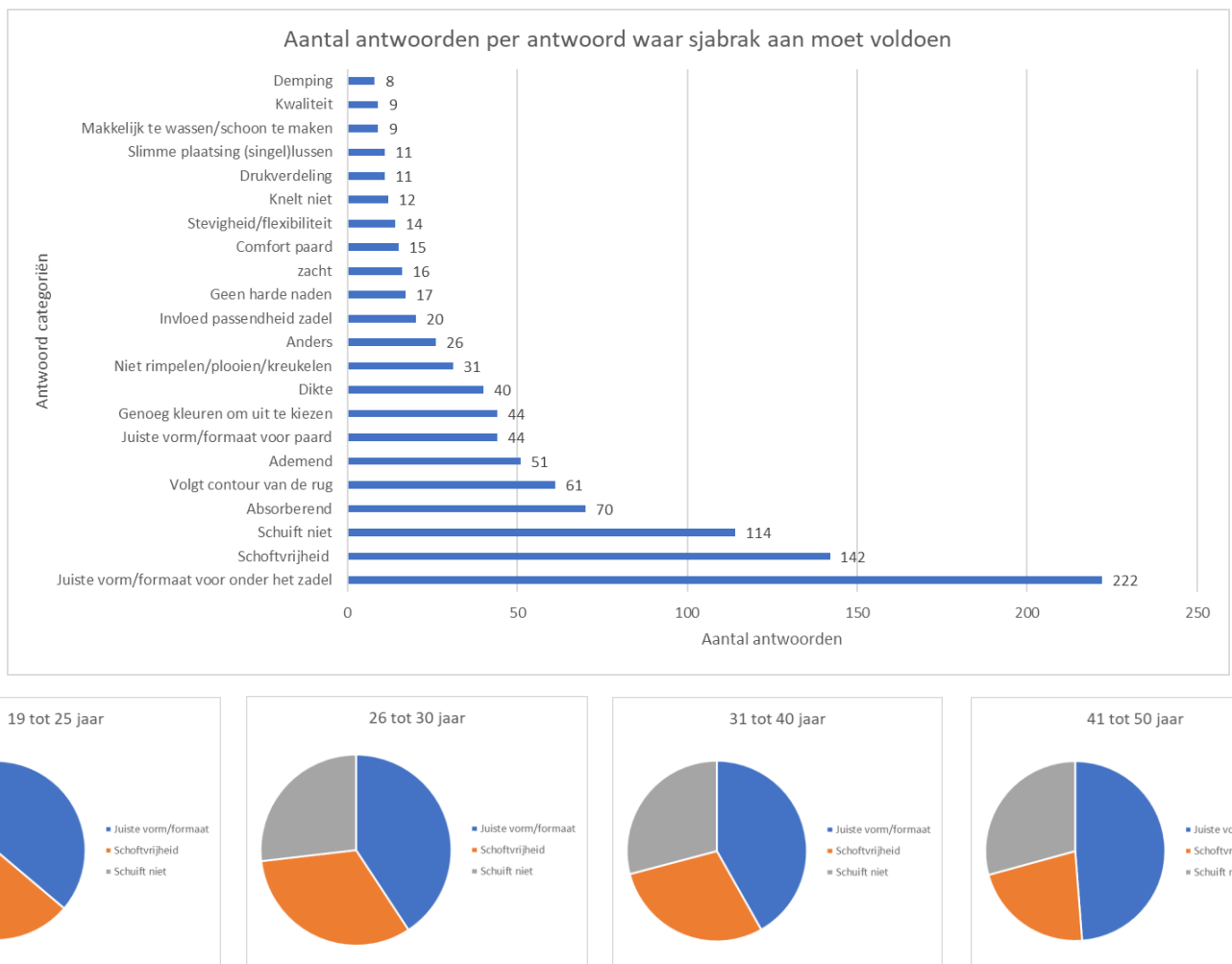
Leeftijdscategorie	19 tot 25 jaar	26 tot 30 jaar	31 tot 40 jaar	41 tot 50 jaar
19 tot 25 jaar	x	*BZ ($P = 0,0002$), **CP ($P = 0,0004$), Uiterlijk ($P = 0,005$) en Gewoonte ($P < 0,0001$)	*BZ ($P < 0,0001$), **CP ($P = 0,01$), Uiterlijk ($P = 0,01$) en Gewoonte ($P < 0,0001$)	*BZ ($P = 0,0002$), Uiterlijk ($P = 0,01$) en Gewoonte ($P < 0,0001$)
26 tot 30 jaar	*BZ ($P = 0,0002$), **CP ($P = 0,0004$), Uiterlijk ($P = 0,005$) en Gewoonte ($P < 0,0001$)	x	*BZ ($P = 0,002$), **CP ($P < 0,0001$), en Gewoonte ($P = 0,03$)	**CP ($P = 0,0002$) en Gewoonte ($P = 0,04$)
31 tot 40 jaar	*BZ ($P < 0,0001$), **CP ($P = 0,01$), Uiterlijk ($P = 0,01$) en Gewoonte ($P < 0,0001$)	*BZ ($P = 0,002$), **CP ($P < 0,0001$), en Gewoonte ($P = 0,03$)	x	*BZ ($P = 0,002$), en **CP ($P = 0,005$)
41 tot 50 jaar	*BZ ($P = 0,0002$), Uiterlijk ($P = 0,01$) en Gewoonte ($P < 0,0001$)	**CP ($P = 0,0002$) en Gewoonte ($P = 0,04$)	*BZ ($P = 0,002$), en **CP ($P = 0,005$)	x

Tabel 3: Significantie tussen de leeftijdscategorieën en de redenen voor het gebruik van een sjabrak. *BZ = Bescherming Zadel en **CP = Comfort paard

9. Waar voldoet een goed passend sjabrak aan volgens u?

Uit Figuur 22 blijkt dat er verschillende antwoorden zijn gegeven op de vraag waar een sjabrak aan moet voldoen. De meest genoemde eis van een goed passend sjabrak is de juiste vorm/formaat voor onder het zadel. Dit is door 222 respondenten ingevuld. Schoftvrijheid en niet schuiven kwamen als tweede en derde met 142 en 114 antwoorden. Onder “Anders” vallen de antwoorden: snel droog, Verdeling vulling, Natuurlijk materiaal, Gladheid, Geen idee, Uiterlijk, Stroefheid, Stikmethode en Aangepast aan discipline.

De drie meest genoemde eisen aan het sjabrak verschillen significant tussen de leeftijdscategorieën ($P = 0,048$). Dat het sjabrak niet moet schuiven verschilt significant ($P = 0,02$) tussen leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 26 tot 30 jaar. Dat het sjabrak niet moet schuiven verschilt significant ($P = 0,02$) tussen leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 31 tot 40 jaar. Dat het sjabrak niet moet schuiven verschilt significant ($P = 0,02$) tussen leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 41 tot 50 jaar.

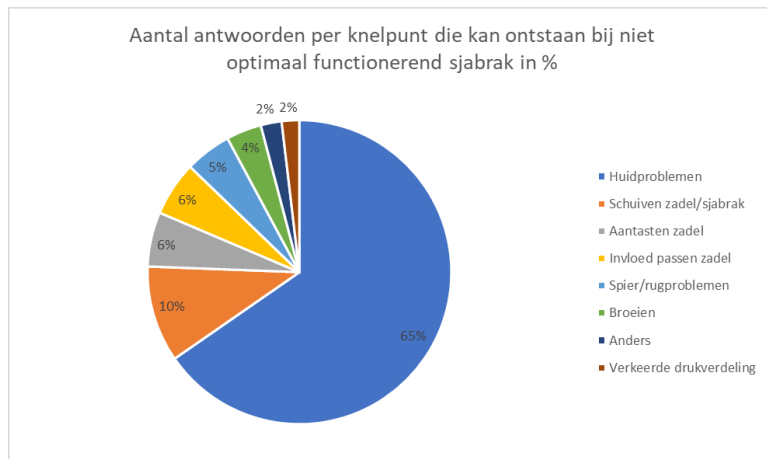
Figuur 22: Aantal antwoorden per antwoord waar sjabrak aan moet voldoen (Noëlle Dillen, 2023)

Er is geen significant verschil gevonden tussen de drie meest genoemde eisen aan een sjabrak en het niveau of de disciplines van de respondenten.

10. Welke problemen denkt u dat er kunnen ontstaan als uw sjabrak niet optimaal functioneert?

Uit Figuur 23 blijkt dat huidproblemen het vaakst (65%) door de respondenten worden genoemd bij problemen die kunnen ontstaan bij een niet optimaal functionerend sjabrak. Onder huidproblemen vallen: schuur-/drukplekken, verwondingen onder het zadel, allergieën en andere huidirritaties. Onder “Anders” vallen de antwoorden: Geen idee, Gedragsproblemen, Geen demping.

Er is geen significantie gevonden tussen de knelpunten die worden genoemd en de leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines van de respondenten.

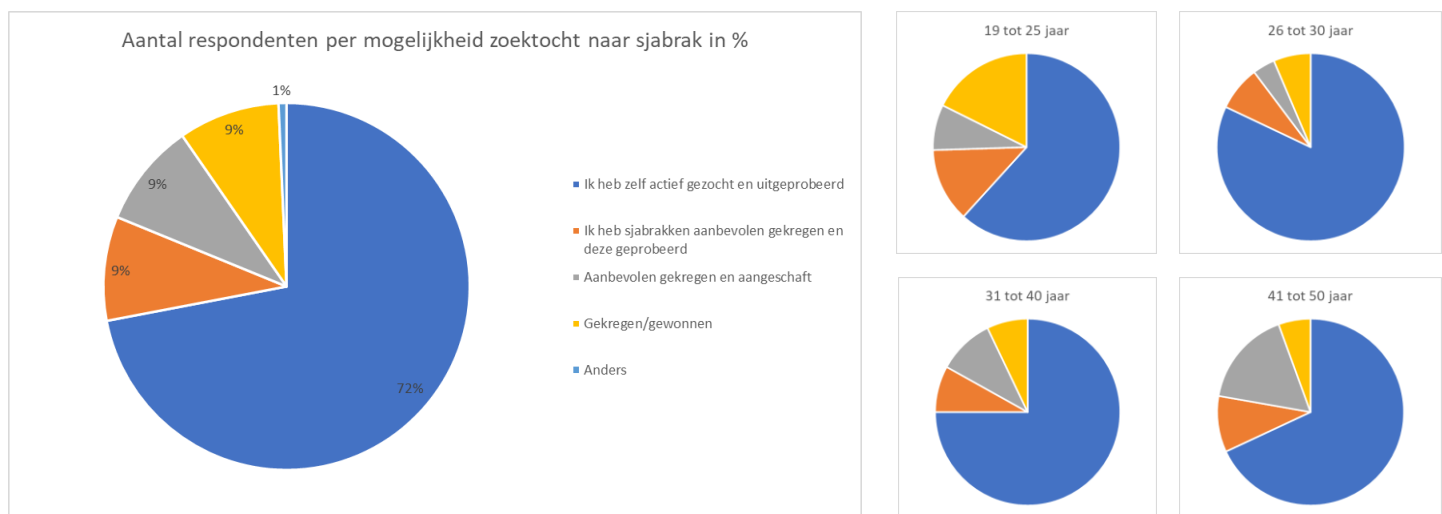

Figuur 23: Aantal antwoorden per knelpunt die kan ontstaan bij niet optimaal functionerend sjabrak in % (Noëlle Dillen, 2023)

11. Hoe verliep uw zoektocht naar uw (huidige of voorgaande) sjabrak?

Uit Figuur 24 blijkt dat de meeste respondenten (72%) zelf informatie hebben gezocht over sjabrakken. Onder “Anders” vallen de antwoorden: Geen sjabrak of Zelf gemaakt.

Er is een significantie gevonden tussen de zoektocht en de leeftijdscategorieën ($P = 0,047$). De leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar verschilt significant met de leeftijdscategorie 26 tot 30 jaar ($P = 0,003$) als het gaat om gekregen/gewonnen sjabrakken. De leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar verschilt significant met de leeftijdscategorie 31 tot 40 jaar ($P = 0,003$) als het gaat om gekregen/gewonnen sjabrakken. Leeftijdscategorie 26 tot 30 jaar verschilt significant met leeftijdscategorie 41 tot 50 op aanbevolen gekregen en aangeschafte sjabrakken ($P = 0,01$). Leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar verschilt significant met leeftijdscategorie 41 tot 50 op basis van het aantal aanbevolen gekregen en aangeschafte sjabrakken ($P = 0,035$) en sjabrakken die zijn gekregen/gewonnen ($P = 0,002$). Er is geen significantie gevonden tussen de niveaus en de disciplines van de respondenten.

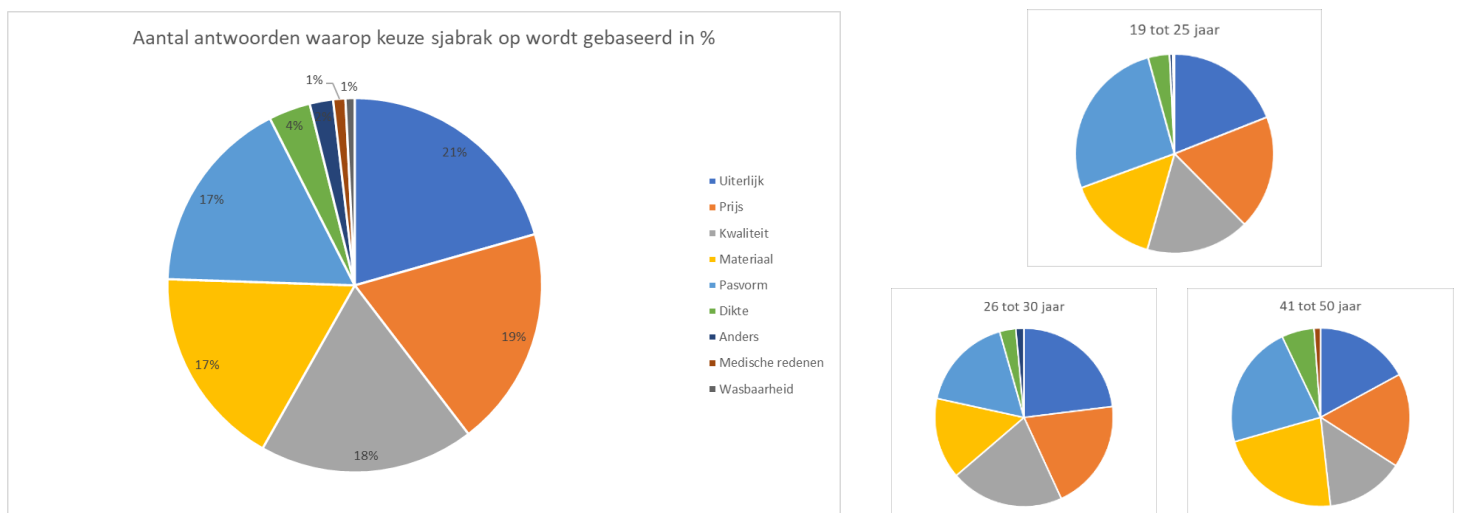

Figuur 24: Aantal antwoorden per mogelijkheid zoektocht naar sjabrak in % (Noëlle Dillen, 2023)

12. Waarop baseert u de keuze voor een sjabrak?

Uit Figuur 25 blijkt dat het verschillend is waar de respondenten hun keuze voor een sjabrak op baseren. Van de respondenten let 21% op het uiterlijk van het sjabrak, 19% kijkt naar de prijs, 18% kiest voor kwaliteit, 17% kiest voor een bepaald soort materiaal en 17% kijkt naar de pasvorm. De overige 8% heeft een andere reden voor de keuze van een sjabrak. Onder “Anders” vallen de antwoorden: Geen idee, Ervaringen anderen, Droogt snel, Inlages, Stikmethode en Slimme plaatsing (singel)lussen.

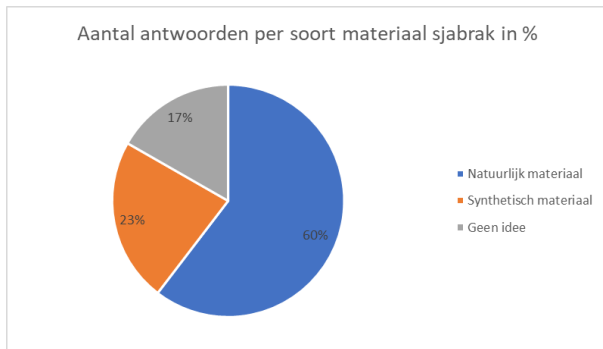
Waar de keuze voor een sjabrak op wordt gebaseerd is significant verschillend per leeftijdscategorie ($P = 0,03$). Het baseren van de keuze voor een sjabrak op basis van de pasvorm verschilt significant voor leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar en leeftijdscategorie 26 tot 30 jaar ($P = 0,01$). Het baseren van de keuze voor een sjabrak op basis van de pasvorm verschilt significant voor leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar met leeftijdscategorie 41 tot 50 jaar ($P = 0,03$). Er is geen significant verschil gevonden tussen de niveaus en de disciplines van de respondenten.

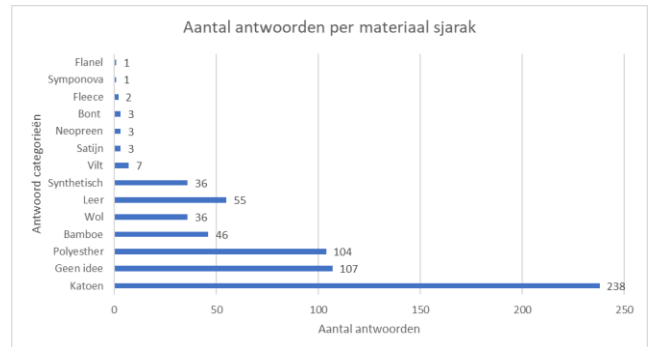
Figuur 25: Aantal antwoorden waarop keuze sjabrak op wordt gebaseerd in % en de verhoudingen tussen de leeftijdscategorieën (Noëlle Dillen, 2023)

13. Van welk materiaal zijn uw sjabrakken gemaakt?

Uit Figuur 26 blijkt dat 60% van de respondenten natuurlijk materiaal gebruikt. In Figuur 27 is te zien van welke materialen de sjabrakken zijn gemaakt. Het meest gebruikte materiaal is katoen (238 respondenten). Er is geen significantie gevonden tussen de soorten materialen en de leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines van de respondenten.

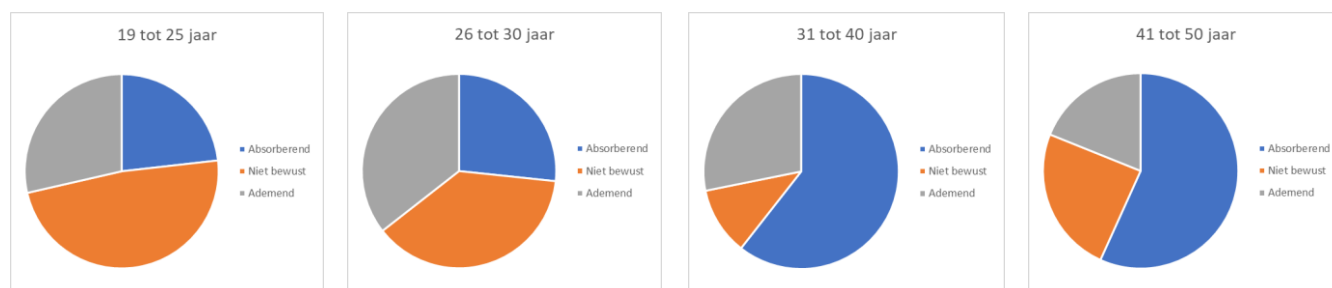
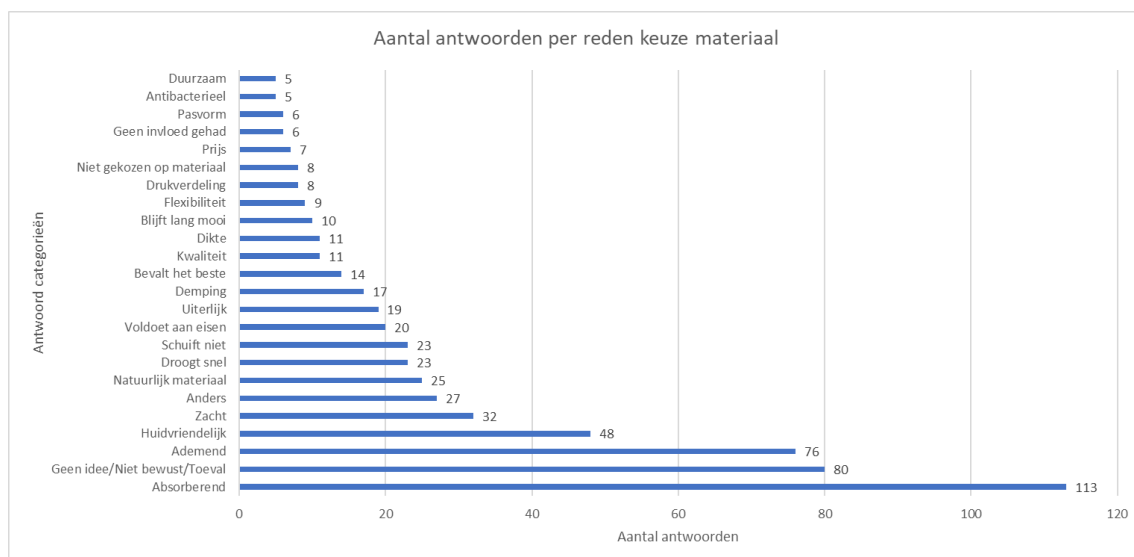
Figuur 26: Aantal antwoorden per soort materiaal sjabrak in % (Noëlle Dillen, 2023)

Figuur 27: Aantal antwoorden per materiaal sjabrak (Noëlle Dillen, 2023)

14. Waarom heeft u voor dit materiaal gekozen?

Uit Figuur 28 blijkt dat er zijn verschillende redenen worden gegeven door respondenten om voor een bepaald materiaal kiezen. Van alle respondenten willen 113 respondenten een materiaal dat absorberend is en 80 respondenten hebben geen idee, hebben niet bewust voor dit materiaal gekozen of was het toevallig. Als derde moest het materiaal van het sjabrak ademend moet zijn.

Figuur 28: Aantal antwoorden per reden keuze materiaal en de verhoudingen per genoemde reden voor keuze sjabrak per leeftijdscategorie (Noëlle Dillen, 2023)

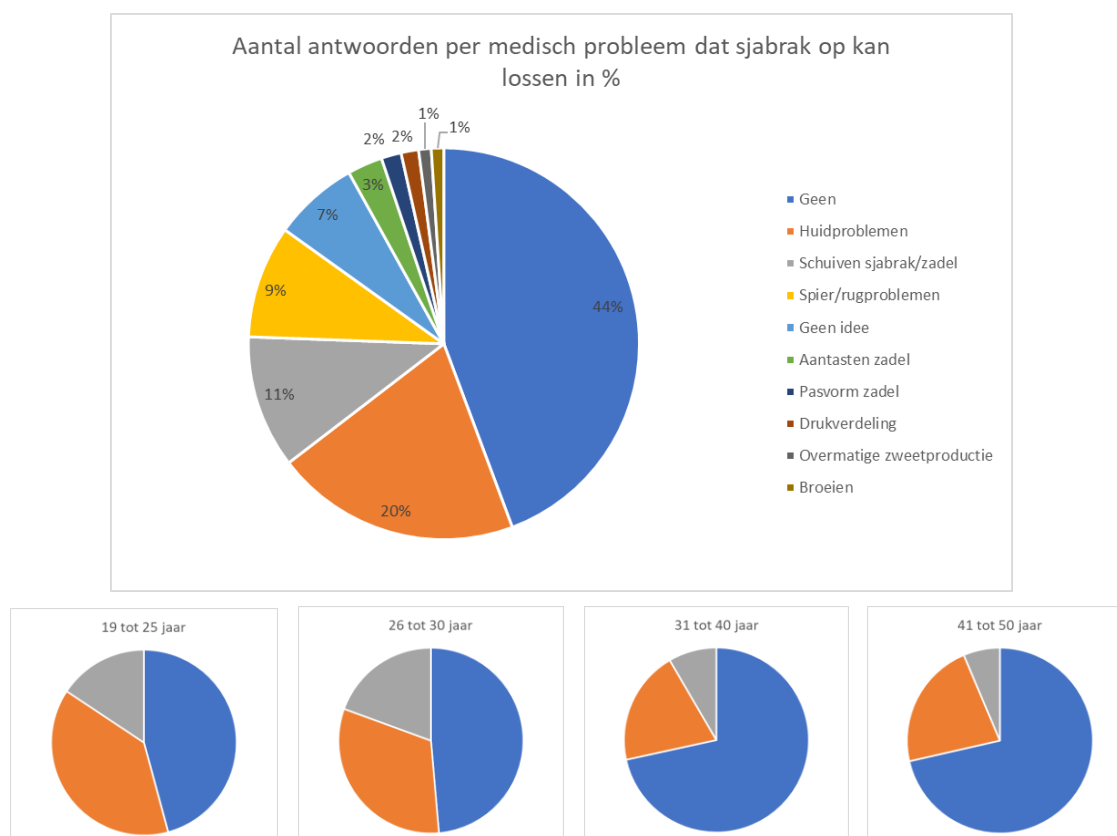
Er is een significant verschil gevonden tussen de drie meest genoemde redenen voor de keuze van het materiaal en de leeftijdscategorieën ($P < 0,0001$). De onderlinge significanties zijn terug te vinden in Tabel 4 en de verhoudingen tussen de leeftijdscategorieën zijn te vinden in Figuur 28. Er is geen significant verschil gevonden tussen de redenen voor de keuze van een bepaald materiaal en de niveaus of disciplines van de respondenten.

Leeftijdscategorie	19 tot 25 jaar	26 tot 30 jaar	31 tot 40 jaar	41 tot 50 jaar
19 tot 25 jaar	x	Absorberend ($P = 0,004$) en Niet bewust ($P = 0,002$)	Absorberend ($P = 0,001$) en Niet bewust ($P < 0,0001$)	Absorberend ($P = 0,009$) en Niet bewust ($P = 0,004$)
26 tot 30 jaar	Absorberend ($P = 0,004$) en Niet bewust ($P = 0,002$)	x	Absorberend ($P = 0,005$) en Niet bewust ($P = 0,003$)	Absorberend ($P = 0,04$)
31 tot 40 jaar	Absorberend ($P = 0,001$) en Niet bewust ($P < 0,0001$)	Absorberend ($P = 0,005$) en Niet bewust ($P = 0,003$)	x	Absorberend ($P = 0,01$) en Niet bewust ($P = 0,007$)
41 tot 50 jaar	Absorberend ($P = 0,009$) en Niet bewust ($P = 0,004$)	Absorberend ($P = 0,04$)	Absorberend ($P = 0,01$) en Niet bewust ($P = 0,007$)	x

Tabel 4: Significantie tussen de leeftijdscategorieën en de redenen voor de keuze van een bepaald materiaal.

15. Welke medische problemen bij het paard denkt u dat een sjabrak kan oplossen?

Uit Figuur 29 blijkt dat 48% van de respondenten aangeeft dat er geen medische problemen opgelost kunnen worden met een sjabrak. Van de respondenten geeft 52% aan dat er wel een medisch probleem opgelost kan worden met een sjabrak. De respondenten geven verschillende medische problemen aan zoals: het schuiven van het sjabrak of het zadel (13%) en spier/rugproblemen (12%). Van de respondenten geeft 10% aan geen idee te hebben welke medische problemen er opgelost kunnen worden door middel van een sjabrak. Onder "Anders" vallen de antwoorden: Doorbloeding en drukverlichting.

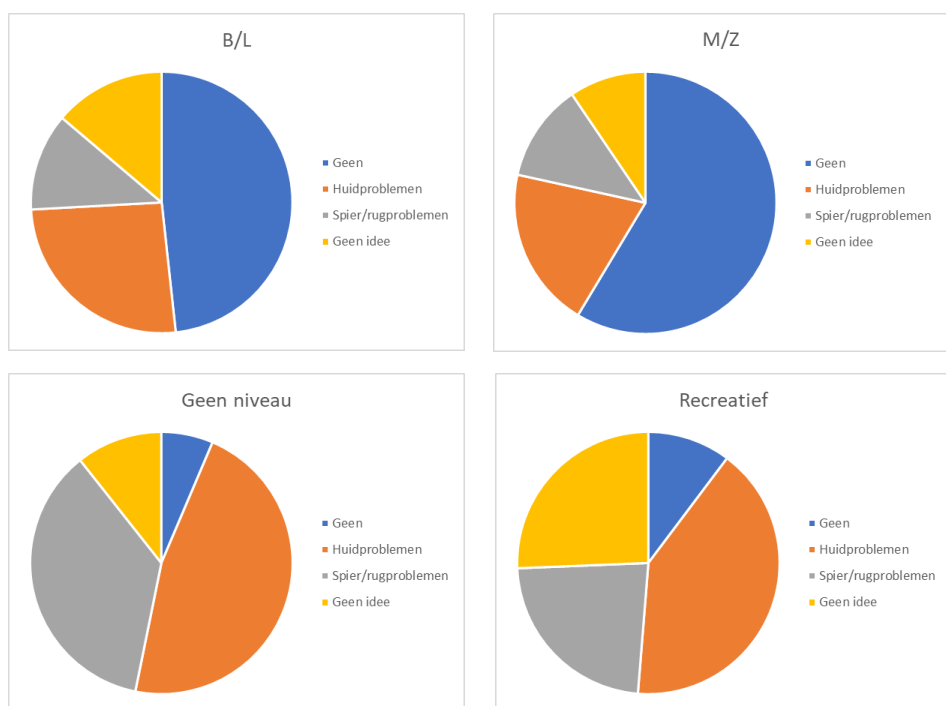

Figuur 29: Aantal antwoorden per medisch probleem dat een sjabrak op kan lossen in % en de verhoudingen per genoemd medisch probleem dat sjabrak op kan lossen per leeftijdscategorie (Noëlle Dillen, 2023)

De drie meest genoemde medische problemen die worden genoemd verschillen significant per leeftijdscategorie ($P < 0,0001$). In Tabel 5 zijn de onderlinge significanties te zien. De onderlinge verhoudingen tussen de leeftijdscategorieën zijn te zien in Figuur 29.

Leeftijdscategorie	19 tot 25 jaar	26 tot 30 jaar	31 tot 40 jaar	41 tot 50 jaar
19 tot 25 jaar	x	Geen ($P = 0,03$) en *HP ($P = 0,048$)	Geen ($P = 0,01$) en *HP ($P = 0,04$)	Geen ($P = 0,005$)
26 tot 30 jaar	Geen ($P = 0,03$) en *HP ($P = 0,048$)	x	**SRP ($P = 0,046$)	Geen ($P < 0,03$), **SRP ($P = 0,049$)
31 tot 40 jaar	Geen ($P = 0,01$) en *HP ($P = 0,04$)	**SRP ($P = 0,046$)	x	Geen ($P < 0,009$) en **SRP ($P = 0,04$)
41 tot 50 jaar	Geen ($P = 0,005$)	Geen ($P < 0,03$), **SRP ($P = 0,049$)	Geen ($P < 0,009$) en **SRP ($P = 0,04$)	x

Tabel 5: Significantie tussen de leeftijdscategorieën en de redenen voor het gebruik van een sjabrak. *HP = Huidproblemen en **SRP = Spier/rugproblemen

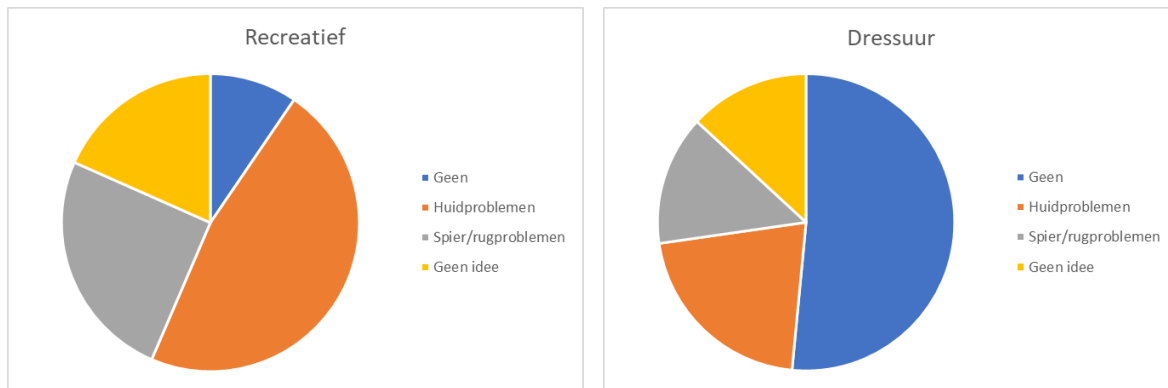

Figuur 30: Verhoudingen per genoemd medisch probleem die een sjabrak op kan lossen per niveau (Noëlle Dillen, 2023)

De vier meest genoemde medische problemen verschillen significant per niveau ($P < 0,0001$). In Tabel 6 zijn de onderlinge significanties terug te vinden. In Figuur 30 zijn de verhoudingen van de niveaus te zien.

Niveau	B/L	M/Z	Geen niveau	Recreatief
B/L	x	Geen ($P = 0,001$)	Geen ($P = 0,0001$), *HP ($P = 0,01$), **SRP ($P = 0,0004$)	Geen ($P = 0,0009$) en Geen idee ($P = 0,046$)
M/Z	Geen ($P = 0,001$)	x	Geen ($P < 0,0001$), *HP ($P = 0,003$), **SRP ($P = 0,0005$)	Geen ($P < 0,0001$), *HP ($P = 0,03$) en Geen idee ($P = 0,02$)
Geen niveau	Geen ($P = 0,0001$), *HP ($P = 0,01$), **SRP ($P = 0,0004$)	Geen ($P < 0,0001$), *HP ($P = 0,003$), **SRP ($P = 0,0005$)	x	Geen ($P < 0,0001$), *HP ($P = 0,006$), **SRP ($P = 0,0008$) en Geen idee ($P = 0,04$)
Recreatief	Geen ($P = 0,0009$) en Geen idee ($P = 0,046$)	Geen ($P < 0,0001$), *HP ($P = 0,03$) en Geen idee ($P = 0,02$)	Geen ($P < 0,0001$), *HP ($P = 0,006$), **SRP ($P = 0,0008$) en Geen idee ($P = 0,04$)	x

Tabel 6: Significantie tussen de niveaus en de medische problemen die een sjabrak kan verhelpen. *HP = Huidproblemen en **SRP = Spier/rugproblemen

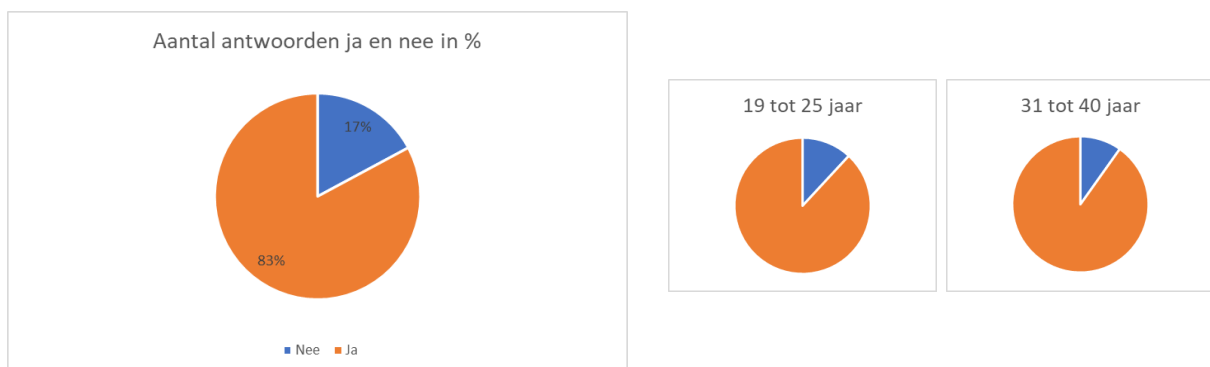
Figuur 31: Verhoudingen per genoemd medisch probleem dat een sjabrak kan oplossen per discipline (Noëlle Dillen, 2023)

Er is een significant verschil gevonden tussen de twee vaakst genoemde medische problemen die een sjabrak kan oplossen de disciplines en ($P < 0,0001$). Dat het sjabrak geen medische problemen kan verhelpen verschilt significant ($P < 0,0001$). Dat het sjabrak huidproblemen kan verhelpen verschilt significant ($P = 0,001$). De onderlinge verhoudingen zijn te zien in Figuur 31.

16. Gebruikt u altijd hetzelfde sjabrak?

Uit Figuur 32 blijkt dat 83% van de respondenten niet altijd hetzelfde sjabrak gebruikt. Het wordt niet als hetzelfde sjabrak gezien wanneer er van hetzelfde sjabrak meerdere zijn aangeschaft.

Er is een significant verschil gevonden tussen het wel of niet gebruiken van hetzelfde sjabrak per leeftijdscategorie ($P = 0,04$). Er is een significant verschil gevonden tussen de leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 31 tot 40 jaar ($P = 0,04$). Er is geen significant verschil gevonden tussen de verschillende niveaus of disciplines.

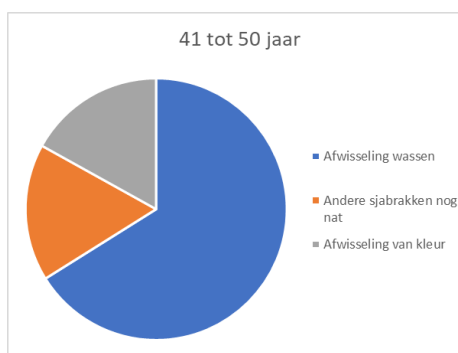
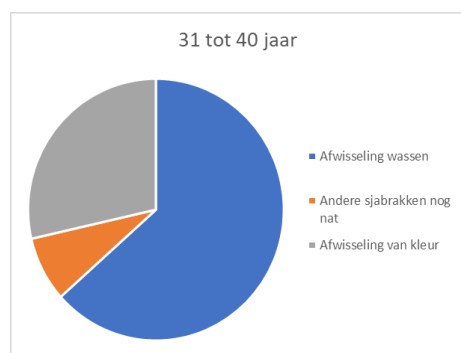
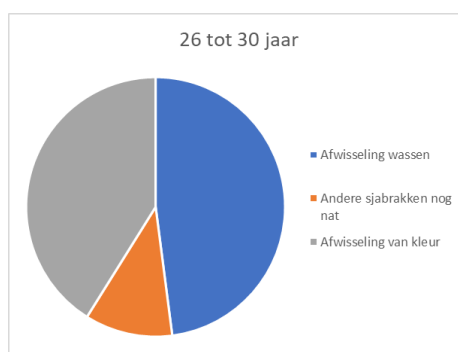
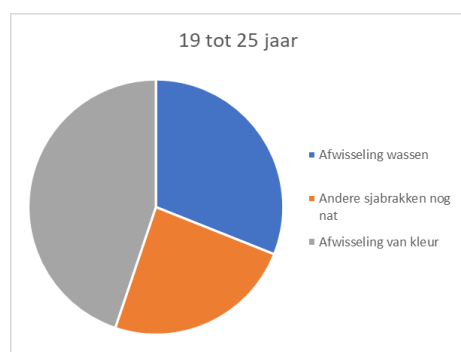

Figuur 32: Aantal antwoorden ja en nee in % en verhouding per antwoordmogelijkheid per leeftijdscategorie (Noëlle Dillen, 2023)

17. Waarom gebruikt u dezelfde sjabrak of juist verschillende?

Uit Figuur 33 blijkt dat de belangrijkste reden om van sjabrak te wisselen is wanneer er een ander sjabrak gewassen moet worden. Dit wordt genoemd door 225 respondenten. Van de respondenten geven 173 respondenten aan dat wanneer een sjabrak nog nat is, ze een ander sjabrak kiezen om mee te gaan rijden. Het sjabrak wisselen voor een andere kleur staat op drie van de meest genoemde redenen met 122 respondenten.

Onder “Anders” vallen de volgende antwoorden: Gebruik er maar één vanwege de prijs, Afwisseling bij andere dikte/conditie paard, Afwisseling bij andere intensiteit training, Afwisseling bij andere soort training, Afwisseling bij modderige dagen, Afwisseling bij andere vacht van het paard, Afwisseling bij lengte training, Geen idee, Omdat ik er veel bezit, Huidproblemen paard, Pasvorm en zit vast aan zadel.

Figuur 33: Aantal antwoorden voor redenen om wel of niet altijd hetzelfde sjabrak te gebruiken en de verhoudingen tussen de leeftijdscategorieën (Noëlle Dillen, 2023)

Er is een significantie gevonden tussen de drie vaakst genoemde redenen en de leeftijdscategorieën ($P < 0001$). In Tabel 7 zijn alle onderlinge significanties te zien.

Leeftijdscategorie	19 tot 25 jaar	26 tot 30 jaar	31 tot 40 jaar	41 tot 50 jaar
19 tot 25 jaar	x	Wassen ($P = 0,002$), Nat ($P = 0,005$) en Kleur ($P = 0,02$)	Wassen ($P = 0,001$), Nat ($P = 0,002$) en Kleur ($P = 0,03$)	Wassen ($P = 0,001$), Nat ($P = 0,004$) en Kleur ($P = 0,004$)
26 tot 30 jaar	Wassen ($P = 0,002$), Nat ($P = 0,005$) en Kleur ($P = 0,02$)	x	Niet	Kleur ($P = 0,01$)
31 tot 40 jaar	Wassen ($P = 0,001$), Nat ($P = 0,002$) en Kleur ($P = 0,03$)	Niet	x	Kleur ($P = 0,03$)
41 tot 50 jaar	Wassen ($P = 0,001$), Nat ($P = 0,004$) en Kleur ($P = 0,004$)	Kleur ($P = 0,01$)	Kleur ($P = 0,03$)	x

Tabel 7: Significantie tussen de leeftijdscategorieën en de redenen voor het gebruik van een sjabak.

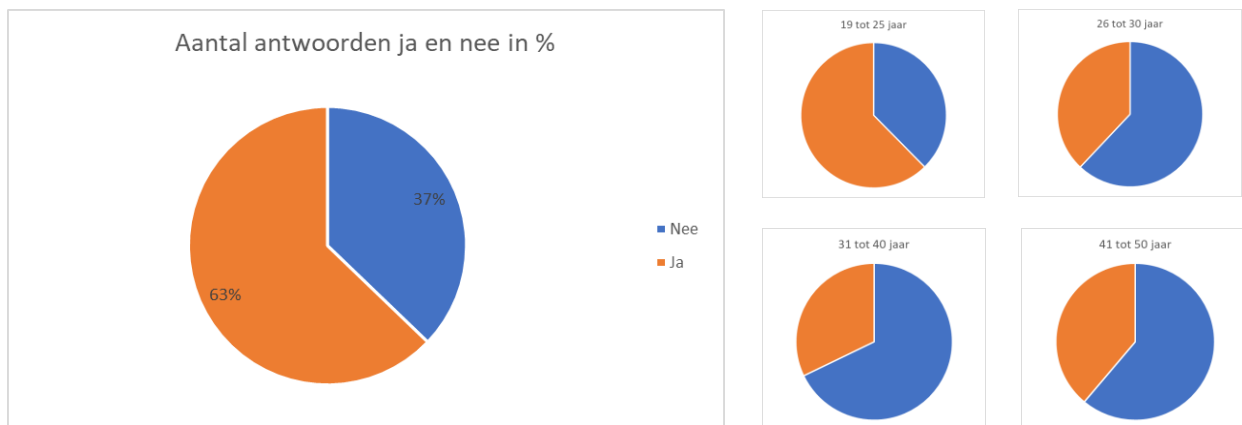
Er is geen significant verschil gevonden tussen de niveaus of de disciplines van de respondenten.

18. Vindt u dat de Nederlandse ruiter over voldoende kennis beschikt om zelf te kunnen beoordelen welk sjabrak het beste bij hun paard en hun discipline past?

Uit Figuur 34 blijkt dat 63% van de respondenten vindt dat de Nederlandse ruiter niet over voldoende kennis beschikt om zelf te kunnen beoordelen welk sjabrak het beste bij hun paard en hun discipline past.

Er is een significant verschil gevonden tussen het geven van de antwoorden ja en nee en de leeftijdscategorieën ($P = 0,0006$). Het verschil tussen leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 26 tot 30 jaar is significant verschillend ($P < 0,0001$). Tussen de leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 31 tot 40 jaar is een significant verschil gevonden ($P < 0,0001$). Tussen de leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 41 tot 50 jaar is een significant verschil gevonden ($P < 0,0001$). De onderlinge verhoudingen zijn te zien in Figuur 34.

Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de niveaus of de disciplines van de respondenten.

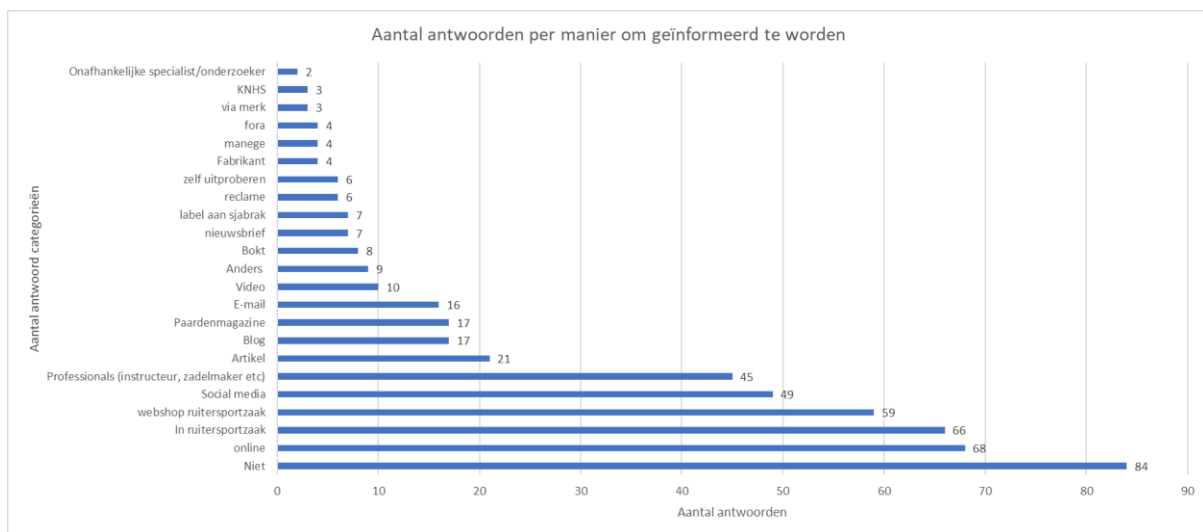

Figuur 34: Aantal antwoorden ja en nee in % en de verhoudingen per antwoordmogelijkheid per leeftijdscategorie (Noëlle Dillen, 2023)

19. Op welke manier wilt u het liefst geïnformeerd worden over sjabrakken?

Uit Figuur 35 blijkt dat 84 respondenten niet geïnformeerd willen worden over sjabrakken. Van de respondenten die wel geïnformeerd willen worden zijn de populairste manieren: Online (68 respondenten), In de ruitersportzaak (66 respondenten), via de webshop van de ruitersportzaak (59 respondenten), via social media (49 respondenten) en via professionals (45 respondenten). Onder “Anders” vallen de antwoorden: Display fabrikant in ruitersportzaak, Geen voorkeur, FNRS, Informatieavond, Cursus, Webinar, Seminar, Horsedaily en via ruiterorganisaties.

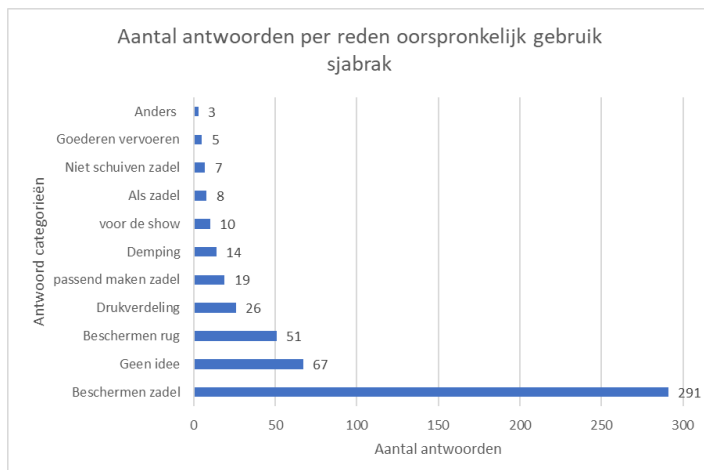
Er is geen significantie gevonden tussen de leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines van de respondenten.

Figuur 35: Aantal antwoorden per meest genoemde manieren om geïnformeerd te worden (Noëlle Dillen, 2023)

20. Waar wordt een sjabrak oorspronkelijk voor gebruikt?

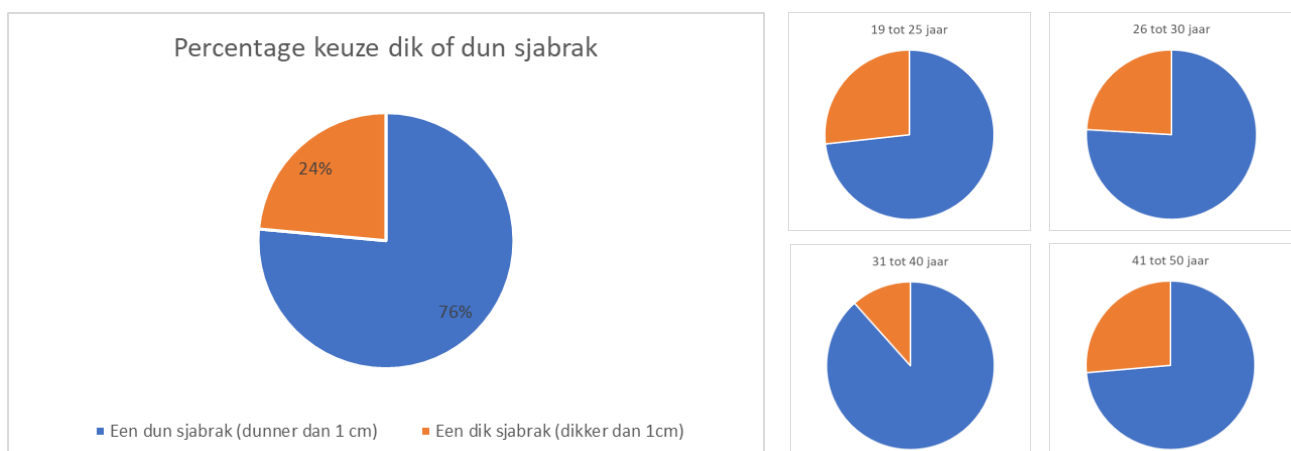
Uit Figuur 36 blijkt dat 291 respondenten denken dat het sjabrak oorspronkelijk is bedoeld om het zadel te beschermen. Dit is de meerderheid. Van de respondenten geven 67 respondenten aan dat ze geen idee hebben waar de sjabrak oorspronkelijk voor wordt gebruikt. 51 respondenten denken dat het werd gebruikt om de rug van het paard te beschermen. Onder “Anders” vallen de antwoorden: Als deken voor de ruiter en als onderlegger voor het zadel. Er is geen significant verschil gevonden tussen leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines van de respondenten.

Figuur 36: Aantal antwoorden per reden oorspronkelijk gebruik sjabrak (Noëlle Dillen, 2023)

21. Welk sjabrak voldoet beter volgens u?

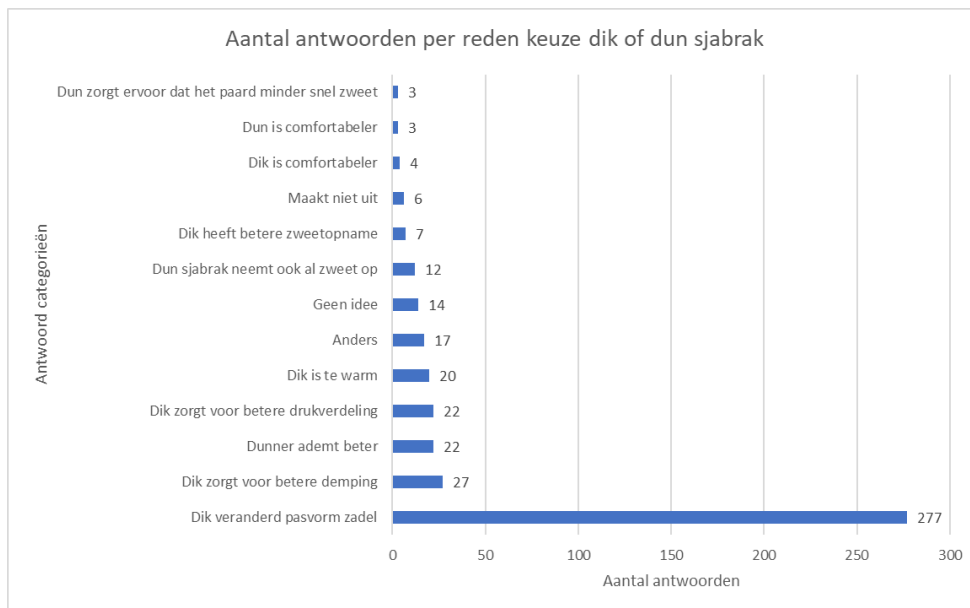
Uit Figuur 37 blijkt dat 76% van de respondenten denkt dat een dun sjabrak (dunner dan 1 centimeter) beter voldoet dan een sjabrak dat dikker is dan 1 centimeter. Er is een significant verschil gevonden tussen de leeftijdscategorieën ($P = 0,02$) en het kiezen van een dik sjabrak (dikker dan 1cm). Leeftijdscategorieën 26 tot 30 jaar en 31 tot 40 jaar verschillen significant ($P=0,02$). Leeftijdscategorieën 31 tot 40 jaar en 41 tot 50 jaar verschillen significant ($P= 0,015$). Leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 31 tot 40 jaar verschillen significant ($P = 0,01$). Er is geen significant verschil gevonden tussen de niveaus of de disciplines van de respondenten.

Figuur 37: Percentage keuze dik of dun sjabrak en de verhoudingen per antwoordmogelijkheid per leeftijdscategorie (Noëlle Dillen, 2023)

22. Waarom denkt u dat het sjabrak, dat u bij de vorige vraag heeft ingevuld, beter voldoet?

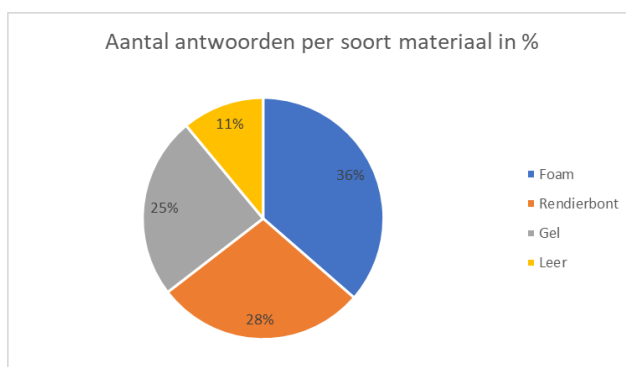
Uit Figuur 38 blijkt dat de respondenten verschillende redenen geven voor de keuze voor een dik of een dun sjabrak. Van de respondenten denken 277 respondenten dat een dun sjabrak beter voldoet dan een dik sjabrak, omdat een dik sjabrak de pasvorm van het zadel verandert. Onder “Anders” vallen de antwoorden: Dun droogt sneller, Dik is als kussen, Ligt aan paard, Ligt aan discipline, Dik kreukt minder snel, fijner gevoel, ligt aan stof, dik geeft meer draagkracht, afhankelijk van zadel en paard, dun is snel nat, dun broeit niet, dik slijt minder snel. Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines van de respondenten.

Figuur 38: Aantal antwoorden per reden keuze dik of dun sjabrak (Noëlle Dillen, 2023)

23. Welk materiaal verdeelt de druk op de rug van het paard het beste?

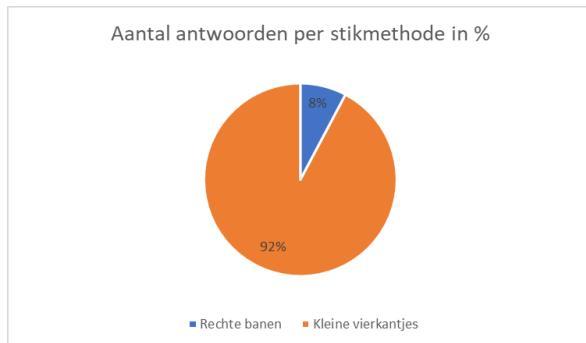
Uit Figuur 39 blijkt dat de antwoorden van de respondenten zijn verdeeld over welk materiaal het beste de druk op de rug van het paard verdeelt. Van de respondenten denkt 36% dat foam het beste de druk verdeelt. Op twee staat rendierbont met 28%. Van de respondenten denkt 25% dat gel de druk het beste verdeelt en als laatste komt leer met 11%. Er is geen significant verschil gevonden tussen de leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines van de respondenten.

Figuur 39: Percentage aantal antwoorden per soort materiaal (Noëlle Dillen, 2023)

24. Welke stikmethode zorgt voor de minste verschuiving van het zadel?

Uit Figuur 40 blijkt dat de meeste respondenten het eens zijn over welke stikmethode het minste zorgt voor verschuiving van het zadel. Van de respondenten denkt 92% dat de sjabrakken die gestikt zijn in kleine vierkantjes minder verschuiving veroorzaken dan degene die gestikt zijn in lange banen. Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de leeftijdscategorieën, de niveaus of de disciplines van de respondenten.

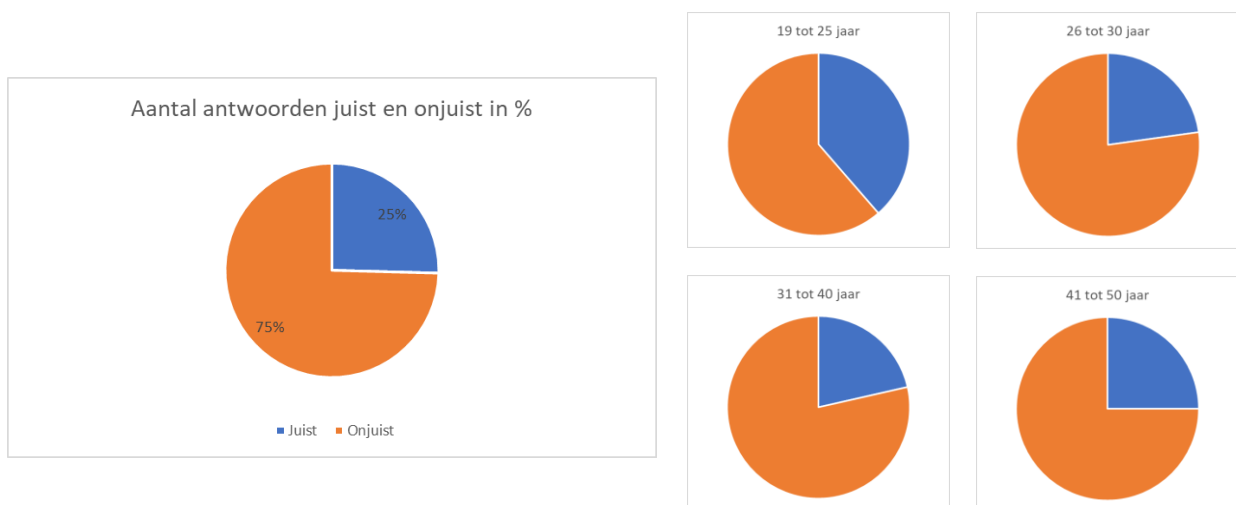

Figuur 40 : Aantal antwoorden per stikmethode in %
(Noëlle Dillen, 2023)

Als laatste kregen de respondenten nog twee stellingen:

25. Bij het aanmeten van een zadel hoort er een sjabrak onder te liggen.

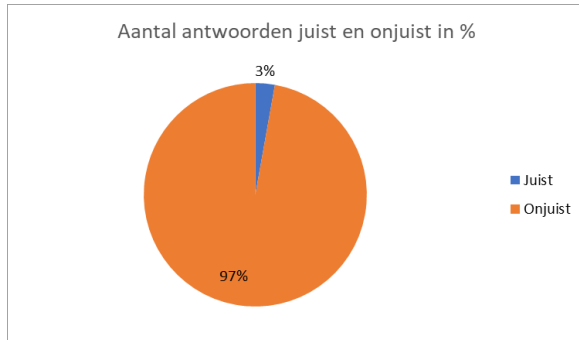
Uit Figuur 41 blijkt dat het grootste deel van de respondenten (75%) vindt dat er geen sjabrak onder het zadel hoort te liggen bij het aanmeten van een zadel. Er is een significant verschil gevonden tussen de leeftijdscategorieën en het geven van het antwoord juist. ($P = 0,02$). De leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 26 tot 30 jaar verschillen significant ($P = 0,02$). Leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 31 tot 40 jaar verschillen significant ($P = 0,01$). Leeftijdscategorieën 19 tot 25 jaar en 41 tot 50 jaar verschillen significant ($P = 0,03$). Er is geen significant verschil gevonden tussen de niveaus of de disciplines van de respondenten.

Figuur 41: Aantal antwoorden juist en onjuist in % en de verhoudingen per antwoordmogelijkheid per leeftijdscategorie
(Noëlle Dillen, 2023)

26. Een sjabrak gebruiken om de zadelligging te corrigeren is een goede permanente oplossing.

Uit Figuur 42 blijkt dat 97% van de respondenten niet vindt dat het gebruik van een sjabrak, om de zadelligging te corrigeren, een goede permanente oplossing is. Er zijn geen significante verschillen gevonden tussen de leeftijdscategorieën, de niveaus en de disciplines van de respondenten.

Figuur 42: Percentage aantal antwoorden juist en onjuist (Noëlle Dillen, 2023)

8. Discussie

Voor dit onderzoek is er een literatuuronderzoek gedaan naar de knelpunten van het sjabrak en is er een enquête uitgezet om inzicht te krijgen van de huidige kennis van de Nederlandse ruiter. Door dit in beeld te krijgen is the knowlegde gap van de Nederlandse ruiter bekend en kan de Nederlandse ruiter gericht worden geïnformeerd over de knelpunten van een niet functionerend sjabrak. De enquête is online verspreidt om de steekproefgrootte van 384 respondenten te halen.

Literatuuronderzoek

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat wanneer een sjabrak niet gevormd is naar de schoft en rug van het paard, er drukpunten ontstaan. In extreme of langdurige gevallen leiden deze drukpunten tot witte haren, spieratrofie en huidzweren. Op lange termijn heeft de druk op de rug van het paard invloed op het bewegingsapparaat. Door de drukpunten op de rug van het paard neemt de lengte van de passen af. Bij een paard ontstaat er na 100.000 passen slijtage in de gewrichten. Door de drukpunten op de rug van het paard te minimaliseren, maakt het paard grotere passen en zal de gebruiksduur van het paard worden verlengd. Wanneer er gebruik wordt gemaakt van te dikke sjabrakken leidt dit tot instabiliteit en het schuiven van het zadel. Om dit te compenseren wordt de singel strak aangetrokken, dit zorgt voor een verminderde ademhaling van het paard en daardoor voor verminderde prestaties. Voor de meest optimale werking van het zadel en het sjabrak moeten deze op elkaar afgestemd worden. De voordelen van een sjabrak die de druk goed verdeelt, worden tenietgedaan door een slecht passend zadel te gebruiken. Andersom geldt hetzelfde. De pasvorm en effectiviteit worden gecompromitteerd door een slecht presterende sjabrak onder het zadel te leggen.

Algemeen

Bij de vraag: “Waar voldoet een goed passend sjabrak aan volgens u?” geeft 52% van de respondenten aan dat het sjabrak de juiste vorm en/of formaat moet hebben. Dat een sjabrak schoftvrijheid moet hebben komt als tweede met 33%. Volgens de literatuur moet het sjabrak stroef genoeg zijn om te blijven liggen zodat het zadel niet schuift en moeten de D-ringen slim zijn geplaatst om drukplekken te voorkomen. Het stroef genoeg zijn om te blijven liggen en de slimme plaatsing van D-ringen worden als eis aan een sjabrak bijna niet genoemd. Daarnaast is het volgens de literatuur belangrijk dat de warmte van het paard wordt afgevoerd. Dit wordt door 12% van de respondenten genoemd als eis aan een sjabrak.

Ondanks bovenstaande eisen baseren de respondenten de keuze van een sjabrak als eerste op het uiterlijk. Daarna komen: de prijs, de kwaliteit, het materiaal en de pasvorm. Volgens 60% van de respondenten is het materiaal van hun sjabrak gemaakt van natuurlijk materiaal en hebben ze hiervoor gekozen omdat dit absorberend is. Van de respondenten geeft 20% aan dat ze niet weten waarom ze voor het materiaal hebben gekozen en zegt 18% dat ze het materiaal hebben gekozen omdat het ademt. Ze hebben dus voor een materiaal gekozen omdat het ademt, maar dit is geen harde eis aan het sjabrak zelf.

Opvallend uit de antwoorden van de enquête is dat de respondenten bij de zoektocht naar een sjabrak het liefst zelf actief op zoek gaan en deze uitproberen. Hierbij willen ze liever niet geïnformeerd worden over het sjabrak. Van de respondenten denkt 63% ook dat de Nederlandse ruiter al over voldoende kennis beschikt om zelf een keuze te kunnen maken voor een sjabrak dat past bij hun paard en het zadel.

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat een niet functionerend sjabrak kan leiden tot huidproblemen en uiteindelijk tot vroegtijdige uitval, door verkeerd gebruik van de rug. Huidproblemen worden in de enquête door 65% van de respondenten genoemd als knelpunt bij een niet functionerend sjabrak. De spier- en rugproblemen die kunnen ontstaan worden maar door 5% van de respondenten aangegeven als knelpunt. Een meer praktisch knelpunt zoals: het aantasten van het zadel, wordt vaker genoemd.

Van de respondenten denkt 67% dat een dun sjabrak beter voldoet dan een dik sjabrak. 227 respondenten geven aan dat een dik sjabrak de pasvorm van het zadel verandert en dat daarom een dun sjabrak beter voldoet. Ze geven ook aan dat het gebruiken van een sjabrak om de zadelligging te corrigeren geen goede permanente oplossing is. Dat een sjabrak de pasvorm van het zadel niet moet veranderen blijkt ook uit het literatuuronderzoek.

Naast de huidproblemen en de invloed van het sjabrak op het zadel, is het belangrijk voor het paardenwelzijn dat drukpunten worden voorkomen en dat de druk zoveel mogelijk wordt verdeeld over de rug. Toch wordt de drukverdeling nauwelijks genoemd. Van de respondenten noemt 6% de drukverdeling als reden voor het gebruik van het sjabrak. 3% van de respondenten noemt het eis aan het sjabrak. Als basis van de keuze voor een sjabrak wordt het helemaal niet genoemd. Dat de drukverdeling een mogelijk medisch probleem is die een sjabrak op kan lossen wordt door 2% van de respondenten genoemd. Dat rendierbont de druk het beste verdeelt over de rug van het paard heeft 28% van de respondenten geantwoord. Van de respondenten heeft 92% geantwoord dat sjabrakken die gestikt zijn in kleine vakjes beter de druk verdelen dan de sjabrakken die gestikt zijn in banen.

Leeftijdscategorieën

Een opvallende bevinding is dat 57% van respondenten een sjabrak gebruikt om het zadel te beschermen en 15% van de respondenten gebruikt een sjabrak voor het comfort van het paard. Bij de reden voor het gebruik van een sjabrak noemen de 31 tot 40 jarige respondenten het vaakst dat ze een sjabrak gebruiken om hun zadel te beschermen in vergelijking tot de andere leeftijdscategorieën. Terwijl de leeftijdscategorie 26 tot 30 jaar juist het comfort voor het paard benoemd als reden voor het gebruik van een sjabrak. Toch zijn de respondenten van de leeftijdscategorie 31 tot 40 jaar het meest bewust van hun keuze van het soort materiaal van hun sjabrak. Daarnaast is het ook de leeftijdscategorie die het vaakst aangeeft dat de dunne sjabrak beter voldoet dan de dikke sjabrak.

Een ander opvallend resultaat is dat de respondenten van 19 tot 25 jaar meer bezig met het uiterlijk van het sjabrak dan de andere leeftijdscategorieën. Ze wisselen ook het vaakst hun sjabrakken om een andere kleur te kunnen gebruiken. In vergelijking tot de andere leeftijdscategorieën vinden de respondenten van 19 tot 25 jaar vaker dat de Nederlandse ruiter over voldoende kennis beschikt om zelf een keuze te kunnen maken voor een sjabrak die passend is voor hun paard en het zadel. Terwijl de leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar het minst bewust is van de keuze van het materiaal.

Niveaus

De respondenten die op M/Z niveau rijden denken vaker dat er geen medische problemen opgelost kunnen worden, door middel van een sjabrak, dan de respondenten die geen bepaald niveau rijden. De respondenten zonder niveau geven vaker aan dat er huidproblemen kunnen ontstaan dan de respondenten van op M/Z niveau.

Disciplines

Van de respondenten laten de dressuurruiters vaker hun zadel controleren dan de recreatieve ruiters. De dressuurruiters laten namelijk hun zadel minstens één keer per halfjaar of vaker door hun zadelmaker controleren. Terwijl recreatieve ruiters vaker hun zadelmaker laten komen wanneer ze

tegen problemen aanlopen. De recreatieve ruiters geven daarentegen vaker huidproblemen aan, bij medische problemen die een sjabrak kan oplossen, dan dat de dressuurruiters dat doen. De dressuurruiters denken vaker dat er geen medische problemen opgelost kunnen worden, door een sjabrak te gebruiken, dan de recreatieve ruiters.

Uit deze resultaten blijkt dat de respondenten over een beperkt deel van de kennis over de sjabrak beschikken. Vooral de functionele eisen en eigenschappen worden genoemd. De welzijnsaspecten ter behoeve van het paard worden in veel mindere mate genoemd. Er blijkt ook dat ze bepaalde eisen aan het sjabrak wel kennen, maar hier geen rekening mee houden bij de aanschaf.

Een verklaring hiervoor kan zijn dat ze inderdaad over te weinig kennis beschikken en daardoor het belang van een goed functionerend sjabrak niet inzien. Uit de Hippische Monitor van 2020 bleek ook dat ruiters niet altijd op de hoogte zijn van de beschikbare kennis. Dit is een bedreiging voor de paardensector, omdat op langere termijn het paardenwelzijn in het geding komt en het sjabrak niet gezien wordt als mogelijke oorzaak. Wanneer iedereen in de sector op de hoogte is van de mogelijke problemen die een niet functionerend sjabrak kan veroorzaken, kunnen deze worden voorkomen.

Het zou ook kunnen dat de respondenten twijfelen of ze wel juist geïnformeerd worden over sjabrakken en daarom zelf opzoek gaan naar een sjabrak en zelf de sjabrakken testen. Uit de Hippische Monitor van 2022 bleek namelijk dat 49,6% twijfelde of ze wel van de juiste informatie werden voorzien. Dit is een bedreiging voor de paardensector. Als er steeds meer Nederlandse ruiters de verstrekte informatie in twijfel gaan trekken, kan het ervoor zorgen dat ze helemaal niet meer opzoek gaan naar informatie bij professionals en wordt de kennisoverdracht binnen de sector verminderd. Er kunnen door verkeerde productkeuzes van de hippische consument welzijnsproblemen ontstaan bij de paarden zoals stress, leed en daardoor vroegtijdige uitval van paarden als er niet meer wordt geïnformeerd bij professionals.

Vergelijken met uitkomsten van andere onderzoeken

Een vergelijkbaar onderzoek is gedaan in Australië in 2013 door Hawson et al. De uitkomsten van de enquête van Hawson et al. waren anders dan de resultaten uit dit onderzoek. Uit het onderzoek van Hawson et al. kwam naar voren dat het paardencomfort door 87,5% van de respondenten werd genoemd als reden voor het gebruik van een laag tussen zadel en paardenrug. In dit onderzoek werd het comfort voor het paard door maar 15% genoemd als reden voor het gebruik van een sjabrak. Van de respondenten uit het onderzoek van Hawson et al. gaf 45% van de respondenten aan meer dan 1 laag te gebruiken. Dit resulteerde vaak in lagen dikker dan 1 cm. In dit onderzoek geeft 24% van de respondenten aan dat een dikker sjabrak beter voldoet.

Reflectie

De steekproefgrootte van 384 respondenten is ruimschoots behaald met 425 respondenten. Van deze respondenten zijn er verschillende die een bericht hebben gestuurd dat ze het een interessant onderzoek vinden en geïnteresseerd zijn in de resultaten. Naast het aantal respondenten zijn er genoeg respondenten van verschillende leeftijdscategorieën om de leeftijdscategorieën met elkaar te kunnen vergelijken. Door openvragen te gebruiken heeft elke respondent kunnen noemen wat er bij hem of haar op kwam. De resultaten zijn daarom niet beïnvloed door het eventueel voorzeggen van antwoorden door gebruik te maken van meerkeuzevragen.

Bij het verwerken van de resultaten bleek dat de vraagstelling van vraag 15 niet klopt. Het sjabrak kan geen medische problemen oplossen, maar kan ze wel voorkomen. Het verwerken van de openvragen duurde lang. Om het onderzoek te kunnen doen in een kortere tijd is het aan te raden om de volgende keer de hoeveelheid meerkeuze vragen te verhogen. Hierdoor komen verkeerd geïnterpreteerde vragen minder vaak voor en verhoogt dit de betrouwbaarheid van het onderzoek. Algemene of vage antwoorden kunnen ook worden voorkomen door het gebruik van meerkeuzevragen.

Er moet rekening gehouden worden dat er met dit onderzoek vooral dressuurruiters en recreatieve ruiters hebben deelgenomen. Daarom kan dit onderzoek niet bevestigen of er een verschil is tussen dressuurruiters, recreatieve ruiters en ruiters van andere disciplines. Tevens kan dit onderzoek niet bevestigen dat ruiters op hoog niveau meer of minder kennis hebben over het sjabrak dan de ruiters op laag niveau of de ruiters zonder niveau. In een volgend onderzoek zullen er meer respondenten van verschillende disciplines en/of niveaus moeten worden benaderd om de verschillende niveaus en/of disciplines met elkaar te vergelijken. Als extra verdieping zouden er ook interviews met zadelmakers afgenomen kunnen worden om erachter te komen wat hun ervaring is met zadels en sjabrakken.

9. Conclusies en aanbevelingen

Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen van de huidige kennis is van de Nederlandse ruiter over het sjabrak. De hoofdvraag van dit onderzoek luidt dan ook: *“Met welke consequenties van een niet optimaal functionerend sjabrak is de Nederlandse ruiter bekend?”*

Om de hoofdvraag te beantwoorden zijn er drie deelvragen opgesteld:

1. “Welke knelpunten veroorzaakt een sjabrak als deze niet functioneert?”
2. “Wat zijn de motivaties van de Nederlandse ruiter bij de keuze van een sjabrak?”
3. “Welke knelpunten kan de Nederlandse ruiter benoemen bij het gebruik van een sjabrak?”

1. Welke knelpunten veroorzaakt een sjabrak als deze niet functioneert?

Uit het literatuuronderzoek blijkt dat wanneer een sjabrak niet gevormd is naar de schoft en rug van het paard, er drukpunten ontstaan. In extreme of langdurige gevallen leiden deze drukpunten tot witte haren, spieratrofie en huidzweren. Op lange termijn heeft de druk op de rug van het paard invloed op het bewegingsapparaat. Door de drukpunten op de rug van het paard neemt de lengte van de passen af. Bij een paard ontstaat er na 100.000 passen slijtage in de gewrichten. Door de drukpunten op de rug van het paard te minimaliseren, maakt het paard grotere passen en zal de gebruiksduur van het paard worden verlengt. Wanneer er gebruik wordt gemaakt van te dikke sjabrakken leidt dit tot instabiliteit en het schuiven van het zadel. Om dit te compenseren wordt de singel strak aangetrokken, dit zorgt voor een verminderde ademhaling van het paard en daardoor voor verminderde prestaties. De stikmethode van het sjabrak heeft ook invloed op de ligging van het zadel. Sjabrakken die zijn gestikt in kleine vakken zorgen voor een betere stabiliteit van het zadel dan sjabrakken die gestikt zijn in lange banen. Het soort materiaal heeft ook invloed op het paard. Rendierbont kan de druk beter verdelen over de rug van het paard dan bijvoorbeeld gel, leer of foam. Synthetisch materiaal laat minder lucht door dan natuurlijk materiaal, waardoor het kan gaan broeien onder het sjabrak. Voor de meest optimale werking van het zadel en het sjabrak moeten deze op elkaar afgestemd worden. De voordelen van een sjabrak die de druk goed verdeelt, worden teniet gedaan door een slecht passend zadel te gebruiken. Andersom geldt hetzelfde. De pasvorm en effectiviteit worden gecompromitteerd door een slecht presterende sjabrak onder het zadel te leggen.

2. Wat zijn de motivaties van de keuze van een sjabrak?

De voornaamste reden voor het gebruik van het sjabrak is het beschermen van het zadel. Het comfort voor het paard komt daarna. De drie meest genoemde eisen die de respondenten aan een sjabrak stellen zijn: de juiste vorm/formaat, genoeg schoftvrijheid en het sjabrak moet niet schuiven. Naast deze eisen baseren de respondenten hun keuze voor een sjabrak eerst op het uiterlijk, daarna op: de prijs, de kwaliteit, het materiaal en op de pasvorm.

3. Welke knelpunten kan de Nederlandse ruiter benoemen bij het gebruik van een sjabrak?

De knelpunten die door de respondenten worden genoemd zijn:

- Huidproblemen (schuur-/drukplekken, verwondingen onder het zadel, allergieën en andere huidirritaties)
- Schuiven zadel/sjabrak
- Aantasten zadel
- Invloed passen zadel
- Spier-/rugproblemen
- Broeien
- Verkeerde drukverdeling
- Gedragsproblemen
- Geen demping

Het grootste knelpunt dat genoemd wordt zijn de huidproblemen. Van de respondenten benoemd 65% de huidproblemen. Het schuiven van het zadel wordt door 10% van de respondenten genoemd. De rest van de knelpunten wordt door minder dan 10% genoemd.

Met welke consequenties van een niet optimaal functionerend sjabrak is de Nederlandse ruiter bekend?

Ondanks dat er uit de Hippische Monitor van 2020 bleek dat ruiters niet altijd op de hoogte zijn van de beschikbare kennis, geeft 63% van de Nederlandse ruiters uit dit onderzoek aan dat de Nederlandse ruiter goed zelf kan beslissen over de juiste sjabrak voor hun eigen paard en het zadel. Vooral leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar denkt dat de Nederlandse ruiter goed zelf kan beslissen. Tijdens de zoektocht naar een sjabrak gaat de Nederlandse ruiter zelf actief opzoek naar een sjabrak en willen niet geïnformeerd worden.

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat de Nederlandse ruiter op de hoogte is van de vorm en het formaat dat een sjabrak moet hebben, maar niet van de verdere eisen aan het sjabrak. Dat het sjabrak de druk moet verdelen, dat een sjabrak stroef moet zijn, dat de D-ringen op de goede plek bevestigd zijn of dat het sjabrak lucht door moet laten wordt door minder dan 12% van de respondenten genoemd.

De keuze voor een sjabrak wordt als eerst gebaseerd op het uiterlijk. Daarna komen: de prijs, de kwaliteit, het materiaal en de pasvorm. Met name leeftijdscategorie 19 tot 25 jaar is meer bezig met het uiterlijk van het sjabrak. Zowel bij de keuze van het sjabrak, als de reden om te wisselen van een sjabrak, zijn vooral gebaseerd op het uiterlijk. Toch gebruikt 57% van de respondenten een sjabrak om het zadel te beschermen en geeft 15% aan dat ze het sjabrak gebruiken voor het comfort voor het paard. Vooral de 31 tot 40 jarige respondenten gebruiken hun sjabrak om het zadel te beschermen. Deze leeftijdscategorie is het meest bewust van de keuze van het materiaal van het sjabrak en geeft het vaakst aan dat een dun sjabrak beter voldoet dan een dik sjabrak. Leeftijdscategorie 26 tot 30 jaar gebruikt het sjabrak vooral voor het comfort voor het paard.

Dat een niet functionerend sjabrak huidproblemen kan veroorzaken wordt door 65% van de respondenten genoemd. Andere knelpunten die kunnen ontstaan zoals: spier- en rugproblemen of verkorte passen door 5% of minder genoemd. Naast de huidproblemen en de invloed van het sjabrak op het zadel, is het belangrijk voor het paardenwelzijn dat drukpunten worden voorkomen en dat de druk zoveel mogelijk wordt verdeeld over de rug. Toch wordt de drukverdeling nauwelijks genoemd als: reden voor het gebruik (6%), eis aan het sjabrak (11 respondenten), basis voor de keuze voor een sjabrak (0 respondenten) of als medisch probleem (2%). 28% van de respondenten heeft wel geantwoord dat rendierbont het beste de druk verdeelt. Van de respondenten heeft 92% geantwoord dat sjabrakken die gestikt zijn in kleine vakjes de druk beter verdelen dan de sjabrakken die gestikt zijn in banen. 227 respondenten vinden dat een dun sjabrak beter voldoet, omdat een dik sjabrak de pasvorm van het zadel verandert. Ze geven ook aan dat het gebruiken van een sjabrak om de zadelligging te corrigeren geen goede permanente oplossing is.

Ruiters die op M/Z niveau rijden denken vaker dat er geen medisch probleem opgelost kan worden, door middel van een sjabrak, dan de respondenten die geen bepaald niveau rijden. De respondenten zonder niveau geven vaker aan dat er huidproblemen kunnen ontstaan dan de respondenten van op M/Z niveau.

Van de respondenten laten de dressuurruiters vaker hun zadel controleren dan de recreatieve ruiters. De dressuurruiters laten namelijk hun zadel minstens één keer per halfjaar of vaker door hun zadelmaker controleren. Terwijl recreatieve ruiters vaker hun zadelmaker laten komen wanneer ze tegen problemen aanlopen. De recreatieve ruiters geven daarentegen vaker huidproblemen aan, bij medische problemen die een sjabrak kan oplossen, dan dat de dressuurruiters dat doen. De dressuurruiters denken vaker dat er geen medische problemen opgelost kunnen worden, door een sjabrak te gebruiken, dan de recreatieve ruiters.

Uit de resultaten van de enquête blijkt dat de Nederlandse ruiter tot een bepaalde hoogte kennis heeft over het sjabrak. Vooral de functionele eisen en eigenschappen worden genoemd. Bijvoorbeeld dat het sjabrak het zadel moet beschermen tegen zweet, vuil en haren van het paard en dat het sjabrak het juiste vorm en formaat moet hebben voor onder het zadel. De welzijns-elementen ter behoeve van het paard worden in veel mindere mate genoemd. Er blijkt ook dat ze bepaalde eisen aan het sjabrak wel kennen, maar hier geen rekening mee houden bij de aanschaf.

Aanbevelingen

Ondanks dat 20% van de respondenten niet geïnformeerd wil worden is het van belang dat de Nederlandse ruiter op de hoogte wordt gebracht van de knelpunten die een niet functionerend sjabrak kan veroorzaken. Er is geen verschil gevonden tussen de leeftijdscategorieën en de manier waarop ze geïnformeerd zouden willen worden. De respondenten kunnen online bijgeschoold worden, in de ruitersportzaak worden geïnformeerd, op de webshop van een ruitersportzaak de juiste informatie vinden en via professionals informatie inwinnen. Dit zijn de 6 meest genoemde manieren waarop de Nederlandse ruiter wel geïnformeerd wil worden. Het is daarbij wel belangrijk dat de ruiters ervan overtuigd zijn dat ze de juiste informatie en passend advies krijgen. Het is dus ook van belang dat niet alleen de Nederlandse ruiter op de hoogte wordt gehouden rondom het sjabrak, maar dat iedereen binnen de sector meer verstand over sjabrakken moet hebben. Naast medewerkers in de ruitersportzaken zouden ook instructeurs meer moeten leren over sjabrakken, zodat ook ruiters op hoger niveau M/Z op de hoogte zijn van de knelpunten die sjabrakken kunnen veroorzaken.

10. Bibliografie

- ABAB, Aeres groep, Agradi, Bieman de Haas, Boertjes Makelaardij, Cavalor, De Hippische Ondernemer, Faculteit Diergeneeskunde Utrecht, Federatie Paardrijden Gehandicapten, FGHS, FNHB, FNRS, HAS green academy, IPOS, JRS Sport, KNHS, KWPN, LTO Nederland, PAVO Paardenvoeders, . . . V-PCN. (2022). Hippische Monitor 2022. In has.nl. HAS green academy.
https://www.has.nl/media/tspnsg15/has2201_trendmagazine2022_v7-lr-los.pdf
- Abildgaard, A. C. E. (2021, 12 april). *Onze trouwe knol*. Historianet.nl. Geraadpleegd op 15 juni 2022, van <https://historianet.nl/maatschappij/onze-trouwe-knol>
- Ahmed, N. F. (2016, 13 april). Design Fabrics Suitable for Saddle Pad of Horse. In lifesciencesite.com (Nr. 1097–8135). Life Science Journal. Geraadpleegd op 14 oktober 2022, van http://www.lifesciencesite.com/ljsj/life130516/04_30372lsj130516_34_45.pdf.
- BALTACIS, A. & PEHAM, C. (2010, 9 februari). The effects of different saddle pads on forces and pressure distribution beneath a fitting saddle. *Equine Veterinary Journal*, 42(2), 114–118.
<https://doi.org/10.2746/042516409x475382>
- Bolsterlee, P. (2017, 20 oktober). Welk dekje voor je paard? PassendZadel.
<https://www.passendzadel.nl/blog/14-welk-dekje-voor-je-paard>
- Clayton, H. M., O'Connor, K. A., & Kaiser, L. J. (2014). Force and pressure distribution beneath a conventional dressage saddle and a treeless dressage saddle with panels. *The Veterinary Journal*, 199(1), 44–48.
<https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2013.09.066>
- Easton, M. G. (z.d.). Saddle Pads & What Manufacturers Don't Tell You | 5 Star Equine, manufacturer of the world's finest, all-natural saddle pads and mohair cinches. 5starequineproducts. Geraadpleegd op 15 juni 2022, van <https://5starequineproducts.com/education/saddle-pads-and-what-manufacturers-dont-tell-you>
- endurancemontferland. (z.d.). Wat is endurance? Geraadpleegd op 1 december 2022, van <https://endurancemontferland.nl/wat-is-endurance>
- FNRS. (2019). Is er in Nederland draagvlak voor verantwoord paardrijden & paarden houden? Zest Marketing.
<https://www.fnrs.nl/?file=699&m=1576750230&action=file.download>
- Glaus, M., Witte, S., Herholz, C. (2015, 2 maart). Preliminary field study on saddle pressure distribution in horses without back pain. In researchgate.net. Pferdeheilkunde. Geraadpleegd op 14 oktober 2022, van https://www.researchgate.net/publication/280735173_Preliminary_field_study_on_saddle_pressure_distribution_in_horses_without_back_pain
- L. Greve, S. J. (2013). The interrelationship of lameness, saddle slip and back shape in the general sports horse population. *Fordham: Equine Veterinary Journal*.
- B. FRUEHWIRTH, C. PEHAM, M. SCHEIDL, H. SCHOBESBERGER. (2010, 5 januari). Evaluation of pressure distribution under an English saddle at walk, trot and canter. In beva.onlinelibrary.wiley.com. *Equine Veterinary Journal*. Geraadpleegd op 14 oktober 2022, van https://beva.onlinelibrary.wiley.com/doi/abs/10.2746/0425164044848235?casa_token=hd4baOYv0U

oAAAAA:3le3POYvBrKvFsD4pPtw22WJOL1QdTVh2UG3PFdsCyoVfzZJ9tRA-
5t1qlvrtn303i1PpDefPiPBkHA

Cursus De ligging en pasvorm van zadels bij paarden. (2022, 22 oktober). Bartels Horse & Health Instituut.
<https://bartelshorseandhealthinstituut.nl/product/themadag-zadels-voor-paarden/>

Harman, J. (2018, februari). The Horse's Pain-Free Back and Saddle-Fit Book: Ensure Soundness and Comfort with Back Analysis and Correct Use of Saddles and Pads. Adfo Books. Hawson, L. A., McLean, A. N., & McGreevy, P. D. (2013). A retrospective survey of riders' opinions of the use of saddle pads in horses. *Journal of Veterinary Behavior*, 8(2), 74–81. <https://doi.org/10.1016/j.jveb.2012.05.004>

Hawson, L.A., McLean, A.N., McGreevy, P.D. (2013). Survey of saddle pad usage and behaviour amongst equestrian riders. In Science Direct. *Journal of Veterinary Behavior*.
https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/47688552/Survey_of_saddle_pad_usage_and_behaviour20160801-18173-1ckqdbo-with-cover-page-v2.pdf?Expires=1668967526&Signature=Bh-nTWyacMV80n7ry0scN90jcfXNlPyseAeVwDPVEyHPZ0JbXP2Z5Hr8yk6gzfaPC9D5ExPvnZj90~t4py8Qd~lQM6jsH9dWlZ3VlRVCl0Jq7ATRpAFil1AbjGMeqYi2IG2sGUgS12bUtUDe5~i6vFKUwVoc9X6oqNgkVxi-qQ5LZZ0bAS4zC3gTEwKu9WqCvJyBprAXTOoSdNxpU4CcD61DSxCZLez~kJ7Ye1e2X3ZJDC0uEr4m15pfdVlvxgCcvpwXyUUa1~d48wXdupl4NqEk-ZhgXkINmK4fZXaybODdNqU8rcT~laGb1ZkjoesmE8UlaJEZc95NHQmrqCzWA__&Key-Pair-Id=APKAJLOHF5GGSLRBV4ZA

Horze. (2021, 19 maart). Western rijden wat is het eigenlijk? https://www.researchgate.net/profile/Roger-Short-2/publication/22093853_The_evolution_of_the_horse/links/53e2e3660cf2b9d0d832c0ad/The-evolution-of-the-horse.pdf

Horze Magazine. (2020, 15 september). Dressuur rijden - alles wat je moet weten! Horze.
<https://www.horze.nl/tijdschrift/dressuur-rijden.html>

Jansen, C. (2019, april 19). Paardensector in Nederland goed voor miljardenomzet. Opgehaald van horses.nl:
<https://www.horses.nl/overig-nieuws/paardensector-in-nederland-goed-voor-miljardenomzet/>

KNHS. (2015). Nederland Paardenland. Ermelo: KNHS.

KNHS. (z.d.). Springen - KNHS. Geraadpleegd op 1 december 2022, van <https://www.knhs.nl/top-sport/disciplines/springen/>

Kokke, M. M. (2017, april 7). Steeds meer recreatieruiters. Opgehaald van Gelderlander.nl:
<https://www.gelderlander.nl/overig/steeds-meer-recreatieruiters~ace0667f/?referrer=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F>

Kotschwar, A., Baltacis, A., & Peham, C. (2010). The effects of different saddle pads on forces and pressure distribution beneath a fitting saddle. *Equine Veterinary Journal*, 42(2), 114–118.
<https://doi.org/10.2746/042516409x475382>

Kotschwar, A., Borkenhagen, B., Kuhnke, S., Molsner, J. & Baltacis, A. (2010, april). A comparison of forces acting on the horse's back and the stability of the rider's seat in different positions at the trot. *The Veterinary Journal*, 184(1), 56–59. <https://doi.org/10.1016/j.tvjl.2009.04.007>

Latif, S. N., Von Peinen, K., Wiestner, T., Bitschnau, C., Renk, B., & Weishaupt, M. A. (2010). Saddle pressure patterns of three different training saddles (normal tree, flexible tree, treeless) in Thoroughbred

- racehorses at trot and gallop. *Equine Veterinary Journal*. <https://doi.org/10.1111/j.2042-3306.2010.00237.x>
- Librado, P. K. (2021, Oktober 20). The origins and spread of domestic horses from the Western Eurasian steppes. Opgehaald van Nature.com: <https://doi.org/10.1038/s41586-021-04018-9>
- Lukyashko, Sergey I. (2019). Horse Ammunition. From the History of a Saddle (Nr. 24). <https://doi.org/10.15688/jvolsu4.2019.5.1>
- MacKechnie-Guire, R. (2021, maart). Scientific Research Quantifies The Impact Different Pads Have On the Horse's Performance. *centaurbiomechanics*. Geraadpleegd op 30 maart 2023, van https://www.centaurbiomechanics.co.uk/centaurbiomechanics-com/_img/trainer-pad-0121.pdf
- MacKechnie-Guire, R., Fisher, M. & Pfau, T. (2021, januari). Effect of a Half Pad on Pressure Distribution in Sitting Trot and Canter Beneath a Saddle Fitted to Industry Guidelines. *Journal of Equine Veterinary Science*, 96, 103307. <https://doi.org/10.1016/j.jevs.2020.103307>
- MacKechnie-Guire, R., MacKechnie-Guire, E., Fairfax, V., Fisher, M., Hargreaves, S., & Pfau, T. (2020). The Effect That Induced Rider Asymmetry Has on Equine Locomotion and the Range of Motion of the Thoracolumbar Spine When Ridden in Rising Trot. *Journal of Equine Veterinary Science*, 88, 102946. <https://doi.org/10.1016/j.jevs.2020.102946>
- Mats Molén. (2009). The evolution of the horse. In www.researchgate.net. Journal of creation. Geraadpleegd op 7 oktober 2022, van https://www.researchgate.net/profile/Roger-Short-2/publication/22093853_The_evolution_of_the_horse/links/53e2e3660cf2b9d0d832c0ad/The-evolution-of-the-horse.pdf
- Mönkemöller S., Keel R., Hambsch D., Müller J., Kalpen A., Geu-der M., Auer J. A., Von Rechenberg B. (2005) Pliance-Mobile-16HE: Eine Folgestudie über elektronische Satteldruckmessungen nach Anpassung der Sattelsituation. *Pferdeheilkunde* 21,102-114
- Murray, R., MacKechnie-Guire, R., Fisher, M., & Fairfax, V. (2019). Could Pressure Distribution Under Race-Exercise Saddles Affect Limb Kinematics and Lumbosacral Flexion in the Galloping Racehorse? *Journal of Equine Veterinary Science*, 81, 102795. <https://doi.org/10.1016/j.jevs.2019.102795>
- Nyikos S., Werner D., Müller J. A., Buess C., Keel R., Kalpen A., Von-tobel H-D., von Plocki K. A., Auer J. A., Von Rechenberg B. (2005, 3 mei). Elektronische Satteldruckmessungen im Zusammenhang mit Rückenproblemen bei Pferden. In [researchgate.net](http://www.researchgate.net) (Nr. 187–198). *Pferdeheilkunde*. Geraadpleegd op 14 oktober 2022, van https://www.researchgate.net/profile/Joerg-Auer/publication/235979402_Measurements_of_saddle_pressure_in_conjunction_with_back_problems_in_horses/links/58347f7c08ae102f07395908/Measurements-of-saddle-pressure-in-conjunction-with-back-problems-in-horses.pdf
- Robin Bendrey. (2010). The horse. In www.researchgate.net (Nr. 978-1-905119-31–8). Windgatherpress. Geraadpleegd op 8 oktober 2022, van https://www.researchgate.net/profile/Robin-Bendrey/publication/290162449_Horse/links/5ce5153a92851c4eabb503b0/Horse.pdf
- User, S. (z.d.). Het dameszadel. www.dameszadel.nl. Geraadpleegd op 4 september 2022, van <http://www.dameszadel.nl/index.php/rijden-in-dameszadel/het-dameszadel>

Vereniging Eigen Paard. (sd). De Geschiedenis van het paard. Opgehaald van [verenigingeigenpaard.nl](https://verenigingeigenpaard.nl/kennisbank/het-paard/de-geschiedenis-van-het-paard/#:~:text=Het%20paard%20is%20van%20oorsprong%20een%20steppedier.,met%20name%20gebruikt%20als%20lastdier):
<https://verenigingeigenpaard.nl/kennisbank/het-paard/de-geschiedenis-van-het-paard/#:~:text=Het%20paard%20is%20van%20oorsprong%20een%20steppedier.,met%20name%20gebruikt%20als%20lastdier>.

Von Peinen K., Ramseier L. C., Waldern N. M., Von Rechenberg B., Auer J. A., Weishaupt M. A. (2010, 4 juli). Eineinhalb Jahrzehnte Sattel-druckmessung - Wissensstand und Nutzen für das Pferd. In archive.org (Nr. 563–568). Pferdeheilkunde.

Working Equitation. (z.d.). Kameraad paard. Geraadpleegd op 1 december 2022, van <https://www.kameraadpaard.nl/index.php?id=7>

Zadeldekjes en onderleggers: do's en don'ts. (2012, 17 september). InfoNu. Geraadpleegd op 4 september 2022, van <https://dier-en-natuur.info.nu/dieren/87332-zadeldekjes-en-onderleggers-dos-en-donts.html>

Zadel passen. (z.d.). gevoelvoorpaarden. <http://www.gevoelvoorpaarden.nl/zadeladvies>

11. Bijlagen

Bijlage 1 Enquête

Kennis inventarisatie sjabrak

Voor dit onderzoek ben ik door middel van een enquête op zoek naar de meningen en ervaringen van ruiters met een eigen (verzorg/lease)paard die gebruik maken van een sjabrak. De enquête bevat 25 vragen en duurt maximaal 10 minuten.

Het onderzoek wordt volledig anoniem uitgevoerd.

Alvast bedankt voor het invullen!

1. Wat is uw leeftijdscategorie?

- a. Tot 12 jaar
- b. 13 tot 18 jaar
- c. 19 tot 25 jaar
- d. 26 tot 30 jaar
- e. 31 tot 40 jaar
- f. 41 tot 50 jaar
- g. 51 tot 60 jaar
- h. 60 jaar en ouder

2. Welke discipline rijdt u?

- a. Dressuur
- b. Springen
- c. Eventing
- d. Endurance
- e. Western
- f. Recreatief*

*U valt onder recreatief wanneer u in verschillende disciplines rijdt en niet streeft naar hoge sportprestaties.

3. Indien u wedstrijden rijdt/heeft gereden, wat is het hoogste niveau wat u hierbij rijdt/heeft gereden?

- a. Recreatieve wedstrijden (denk hierbij bijvoorbeeld aan FNRS proeven of onderlinge wedstrijden)
- b. B/L
- c. M/Z
- d. ZZ of hoger (nationaal/internationaal)
- e. Impulsrubriek (endurance)
- f. Klasse I (endurance)
- g. Klasse II (endurance)
- h. Klasse III (endurance)
- i. Klasse IV (endurance)
- j. Geen niveau
- k. Anders...

4. Welke situatie is bij u van toepassing?
 - a. Eigen paard/pony
 - b. Lease paard/pony
 - c. Verzorg paard/pony
 - d. Eigen paard/pony gehad
 - e. Lease paard/pony gehad
 - f. Verzorg paard/pony gehad
5. Gebruikt u een zadel?
 - a. Ja
 - b. Nee
6. Hoe vaak laat u een zadelmaker komen om uw zadel te laten controleren?
 - a. Eén keer per halfjaar
 - b. Eén keer per jaar
 - c. Om het jaar
 - d. Na aankoop niet meer
 - e. Bij problemen
 - f. Anders...
7. Gebruikt u een sjabrak?
 - a. Ja
 - b. Nee
8. Waarom gebruikt u een sjabrak?
Open
9. Waar voldoet een goed passend sjabrak aan volgens u?
Open
10. Welke problemen denkt u dat er kunnen ontstaan als uw sjabrak niet optimaal functioneert?
Open
11. Hoe verliep uw zoektocht naar uw (huidige of voorgaande) sjabrak?
 - a. Ik heb zelf actief gezocht en uitgeprobeerd
 - b. Ik heb sjabrakken aanbevolen gekregen en deze geprobeerd
 - c. Ik heb een aanbevolen sjabrak aangeschaft en daarbij gebleven
 - d. Ik heb niet gezocht, maar deze sjabrak een keer gekregen/gewonnen
 - e. Mijn paard had zadel/rug problemen
 - f. Anders ...
12. Waarop baseert u de keuze voor een sjabrak? (denk aan mode/uiterlijk, prijs, medische reden paard, kwaliteit, materiaal, etc.)
Open
13. Van welk materiaal zijn uw sjabrakken gemaakt?
Open
14. Waarom heeft u voor dit materiaal gekozen?
Open

15. Welke medische problemen bij het paard denkt u dat een sjabrak op kan lossen?
Open
16. Gebruikt u altijd dezelfde sjabrak?
a. Ja
b. Nee
17. Waarom gebruikt u dezelfde sjabrak of juist verschillende?
Open
18. Vindt u dat de Nederlandse ruiter over voldoende kennis beschikt om zelf te kunnen beoordelen welk sjabrak het beste bij hun paard en hun discipline past?
a. Ja
b. Nee
19. Op welke manier wilt u het liefst geïnformeerd worden over sjabrakken?
Open
20. Waar wordt een sjabrak oorspronkelijk voor gebruikt?
Open
21. Welk sjabrak voldoet beter volgens u?
a. Een dun sjabrak (dunner dan 1 cm)
b. Een dik sjabrak (dikker dan 1 cm)
22. Waarom denkt u dat het sjabrak, dat u bij de vorige vraag heeft ingevuld, beter voldoet?
Open
23. Welk materiaal verdeelt de druk op de rug van het paard het beste?
a. Leer
b. Foam
c. Rendierbont
d. Gel
24. Welke stikmethode zorgt voor de minste verschuiving van het zadel?
a. Rechte banen
b. Kleine vierkantjes
25. Bij het aanmeten van een zadel hoort er een sjabrak onder te liggen.
a. Juist
b. Onjuist
26. Een sjabrak gebruiken om de zadelligging te corrigeren is een goede permanente oplossing.
a. Juist
b. Onjuist

Einde enquête

Heel erg bedankt voor het invullen van de enquête, u heeft mij enorm geholpen met mijn scriptie!

Bijlage 2 Steekproefgrootte

Bij een populatiegrootte van 500.000 ruiters, een betrouwbaarheidspercentage van 95% en een foutmarge van 5%, is een steekproefgrootte van 384 respondenten uitgerekend door de steekproefcalculatie van SurveyMonkey.

The image shows a web interface for calculating sample size. At the top, the title "Uw steekproefgrootte berekenen" is centered. Below it are three input fields: "Populatieomvang" with the value 256250, "Betrouwbaarheidsniveau (%)" with a dropdown menu showing 95, and "Foutmarge (%)" with the value 5. In the center, the calculated sample size "384" is displayed in large green text, with the label "Steekproefgrootte" above it. Below the number, there is a paragraph of text explaining the tool's purpose. At the bottom, there is a green button labeled "Uw doelgroep kiezen".

Uw steekproefgrootte berekenen

Populatieomvang ⓘ 256250

Betrouwbaarheidsniveau (%) ⓘ 95

Foutmarge (%) ⓘ 5

Steekproefgrootte
384

Doet u marktonderzoek? Bij SurveyMonkey Audience krijgt u snel en gemakkelijk het juiste aantal respondenten en kunt u zich richten op bepaalde demografische gegevens, consumentengedrag, een geografische regio of zelfs een specifiek marketinggebied.

[Uw doelgroep kiezen](#)

Figuur 17 SurveyMonkey steekproefgrootte berekenen